

de Vogelvrienden Krimpen

Onze Vogels

Maandblad van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers | 71^e jaargang

Nummer 10 | oktober 2010

Onder andere in dit nummer:

Fok met de Kookaburra — 330

Kweekverslag 2010 van de Vlammenwever — 340

Vogels van Zuid-Afrika — 347

13

BIJZONDERE PLEEG OPFOK

Het was eind mei toen Jan Kwint uit Beilen een telefoontje kreeg van een bewoonster van het bungalowpark "het Hart van Drenthe". Via de gemeente Midden-Drenthe had zij het adres van vogelliefhebber Jan Kwint gekregen. De bewoonster had gezien dat er een nest boerenzwaluwen uit de kapel van dit park was gevallen. De jongen waren veel te klein om zelfstandig te overleven en zij vroeg aan Jan Kwint of hij er een oplossing voor had. Jan had met boerenzwaluwen geen ervaring, maar om ze aan hun lot over te laten was ook geen oplossing. Dus zijn ze meegenomen naar het vogelhok met zangkanaries van Jan.

"Het was een hele klus", vertelt Jan nu eind juni. Ieder half uur moeten ze eten hebben, 's morgens om 5:30 uur begon het ritueel en dat alle dagen opnieuw. Jan, ook een verwoede sportvisser, schakelde ook zijn vrouw Jopie in voor de momenten dat hij aan de waterkant zat. De drieling moest met een pincet van voedsel worden voorzien. In het begin kregen ze pinky's, handopfokvoer van Orlux en geweekte puppybrokken. Een recept dat goed aansloeg en wat later werd uitgebreid met buffalwormen, meelwormen, universeelvoer en meelwormpoppen. Het was een prachtervaring. Ze zitten soms gewoon met zijn drieën op Jan zijn vinger. Dit alles gaat 's avonds door tot 21.00 uur, want dan gaat in het vogelverblijf het licht uit. Dan gaan de vogels in rust, zo ook de boerenzwaluwen.

Omdat de drie nog maar heel klein waren toen ze bij Jan in het hok kwamen, heeft hij ze ook kunnen ringen met ringen met een diameter van 2,7 mm, van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Hierop staat het jaartal 2009 vermeld en het kweeknummer van Kwint; U327. Er is tot nu toe niet bekend of er al eens eerder bij deze bond boerenzwaluwen zijn geringd, maar om met deze vogels naar een tentoonstelling van vogelvereniging "Tropenpracht" te gaan, ziet Jan niet zitten. "Ze horen in de natuur en binnen enkele dagen gaat de deur open en krijgen ze de vrije toegang. Ze zijn bijna zelfstandig en vangen nu zelf de uitgekomen vliegen van de meelwormpoppen uit het hok en dan zit mijn werk er voor hen op". Waar ze nog eens terechtkomen, weet Jan niet. Het gaat straks na de zomer in ieder geval richting Zuid-Afrika, of ze nog eens terugkomen naar hun geboorteplek weet hij ook niet. Ze hebben in ieder geval een kenmerk "NB" om hun pootje. "Maar, als ze aankomen maak ik ook voor hen een nestgelegenheid", aldus Jan Kwint.

Voorzitter "Tropenpracht"
Henk Lomulder

42

VAN SERINUS CANARIA NAAR SERINUS CANA

Beschrijving van de natuurhistorische ontwikkeling van de kanarie

Het domesticatietraject van de kanarie

Onder "domesticatie" wordt het traject verstaan waarin de wilde kanarie door selectief fokken een "tamme" kanarie, dus eigenlijk een huisdier is geworden. Over dit traject zijn feitelijk weinig natuurhistorische gegevens bekend. De enige houvast kan worden gevonden in antiquarische kanarieboeken en verschillende schilderijen en prenten waarop de kanarie staat afgebeeld. Daarbij moet worden bedacht dat niet altijd alle gegevens juist behoeven te zijn. Vroegere ornithologen hadden nog wel eens de gewoonte om verschijnselen die ze zelf niet kenden, "logisch" te verklaren. Ook schreef men vroeger hele stukken van elkaar over waardoor het erop ging lijken als zou het beweerde juist zijn. Later blijkt uit goed begeleide fokexperimenten dat de waarheid vaak een geheel andere was.

De familie Serinus is vrij groot en nog steeds wordt de indeling in soorten bijgesteld. In de publicaties rondom de kanarie is niet terug te vinden welke soort als "wilde kanarie" kan worden beschouwd. Als de Serinus canaria als uitgangspunt wordt genomen, rijst onmiddellijk de vraag op, op welk eiland deze dan voor kwam. Er blijken vele ondersoorten te zijn die in vorm, in kleur of in zang onderling verschillen. Zo'n ondersoort blijkt vaak bepalend voor een specifiek eiland binnen de groep Canarische eilanden. Zo komt op het eiland Sint Helena een soort voor welke de St. Helena vink of Kaapse kanarie wordt genoemd. Ook deze vogel wordt in de handel gebracht als "wilde" kanarie. In het Duitse boekwerkje van W. Böcker is terug te vinden dat in het algemeen de kanaries van het eiland Tenerife als de wilde kanaries worden beschouwd.

De Serinus canaria

Domesticatie heeft op de wilde kanarie een enorme impact gehad, vooral omdat dit proces ver buiten zijn oorspronkelijke omgeving plaats vond. De vogel moest zich aanpassen aan een nieuwe biotoop welke ging bestaan uit een ander klimaat, een rijk aanbod van voedsel, een leven in gevangenschap, vermindering van lichaamsbeweging en een door de mens geleide fokkeuze.

De Duitse bioloog Alfred E. Brehm (1829-1884) zegt over de gedomesticeerde kanarie:

"Een in hoge mate leerrijk voorbeeld van de verandering, die een dier ondergaat, wanneer het volkomen in de macht van de mens gekomen, door deze gekweekt of gefokt wordt. Er zijn niet meer dan vierhonderd jaar verlopen sinds men de eerste wildlingen van deze meest verspreide zangvogel, van de eilande, waar hij thuis behoort, naar Europa bracht en in deze 400 jaar heeft men uit de nakomelingen van de ingevoerde vogels iets geheel anders gemaakt dan de wildling was".

Hieruit kan vastgesteld worden dat de Serinus canaria niet meer dezelfde is als de huidige als huisdier gehouden kanarie. Om de laatste van de eerste te onderscheiden is het mogelijk de gedomesticeerde kanarie aan te duiden als Serinus canaria domestica.

Wanneer stopt een domesticatietraject? Nog steeds ontstaan bij de kanariefokkers nieuwe kleurvariëteiten en nieuwe vormafwijkingen of combinaties daarvan. Als gesteld kan worden dat in de 15e eeuw het domesticatietraject een aanvang nam,

Serinus canaria domestica

dan blijkt dat in de 17e eeuw de dan al tamme kanarie in drie groepen ingedeeld kan worden: de zangkanarie, waar het accent ligt op de zang van de mannetjes; de kleurkanarie, waar het accent ligt op de kleurstoffen in de bevedering en de postuurkanaries die zich van beide andere groepen onderscheiden door afwijkingen in de grootte, houding en bevedering. Binnen deze drie groepen zijn weer verdere onderverdelingen mogelijk. In het weekblad "De Pluimgraaf" 1904, blz. 570 definieert de heer C. L.W. Noorduyn de domesticatie van de wilde kanarie als volgt: *"Kanaries aan de wilde staat onttrokken, ondergaan allerlei wijzigingen in vorm en kleur, welke wijzigingen dan geleidelijk, dan weer plotseling optreden en erfelijk zijn. Die verschillende variëteiten, met oordeelkundige teeltkeuze voortgeteelt, geven na enige tijd aanleiding tot het ontstaan van rassen, namelijk van dieren die geheel- en gelijkvormige nakomelingen geven."*

Verspreiding door Europa

Omstreeks 1480 komen de eilanden onder Spaans bewind en claimen de Spanjaarden vervolgens het alleenrecht op het fokken van, en de handel in kanaries. Veel vogels worden in Spanje gefokt en men probeert dan alleen de mannetjes te exporteren. Daar de vraag groot is, is het aantal kanariefokkerijen ook groot en blijft er van de oorspronkelijke "wilde" kanarie niet veel over. Zo ontstaat een "tamme" kanarie, die wel zijn zangkunst behoudt, maar diverse kleuren in de bevedering verliest. Het resultaat is dan een gele kanarie die

Grote Gentse kanarie

RIA DOMESTICA

speciaal voor de zang als huisdier wordt gehouden. De Spanjaarden exporteren alleen mannetjes naar alle landen in Europa. Dit gaat wel eens fout en zo zitten er tussen de ladingen mannetjes ook wel eens vrouwtjes. Dit heeft tot gevolg dat men niet meer afhankelijk werd van Spaanse vogels. Door die export vanuit Spanje rukt de kanarie via Italië op naar Oostenrijk en vervolgens naar Duitsland. De kanariefokkers richten zich vooral op de zang van de kanarie en er ontstaan diverse centra van waaruit de zangkanarie massaal worden gefokt en verder over Europa worden geëxporteerd. Daar de vervoersmogelijkheden beperkt waren, moesten veel kanariehandelaren lopende Europa door trekken en zodoende heeft het nog lang geduurd voordat het lonend werd de zangkanarie ook naar Engeland te brengen.

Een andere route is die welke vanuit Spanje richting Frankrijk, België en Nederland loopt. Ook in deze landen wordt de kanarie als zangvogel gehouden, maar er zijn toch ook al fokkers die zich richten op het kweken van kleurvariëteiten. De ontwikkeling van de kanarie in Engeland komt pas goed op gang als gevolg van

Parijse Frise lipochroom

een vervelende politieke en religieuze ontwikkeling in Frankrijk. Veel Franse Hugenoten vluchten voor de Inquisitie naar Engeland en nemen op hun vlucht ook hun vogels mee. In Engeland komen dan diverse

rasen tot ontwikkeling die nu gerekend worden tot de postuurkanaries.

De zang van de kanarie trok ook de aandacht van diverse zeelieden die de eilanden aandeden en ongetwijfeld zaten daar ook Nederlandse zeelieden bij die de kanarie mee naar huis brachten. Opmerkelijk is dat in de Nederlanden kanaries werden gefokt, die groter waren dan de Duitse zangkanaries. Die grotere vogels, die ook wel de "Grote Gentse kanarie" worden genoemd, kunnen worden beschouwd als de stamvader van alle grote postuurkanarierassen. Opmerkelijk is dat de ontwikkeling van die grote rassen in Nederland zelf nooit tot bloei is gekomen, maar vooral in Frankrijk werd opgepakt.

In de 21^e eeuw is geen sprake meer van een domesticatietraject. Wel is het zo dat er nog regelmatig mutaties binnen de kanarierassen optreden, die verantwoordelijk worden gehouden voor steeds weer nieuwe kleurvariëteiten. Zo ontstaan er wel nieuwe rassen, maar geen nieuwe soorten.

Tekst en foto's Henk van der Wal

23

DISTRICTSTENTOONSTELLING ZUID-HOLLAND

Het district Zuid-Holland had tot 8 oktober 2010 nog geen kandidaat voor de districtsshow van 2010. Dat was vreemd en is zeker niet onopgemerkt gebleven bij het hoofdbestuur van de NBvV. Er zijn dan ook tal van mogelijkheden de revue gepasseerd om mensen uit dit district toch mee te laten doen aan de jaarlijkse DTT. Allemaal tevergeefs: het districtsbestuur had zich hier min of meer bij neergelegd en was ook al aan kijken voor volgend jaar en verder, daar er dan ook geen kandidaten zijn voor de DTT.

Ook bij een aantal leden van VV De Diamantvink uit Oudewetering/Roelofarendsveen was dit niet onopgemerkt gebleven. Zij zochten dan ook nog steeds naar een oplossing. De hoop leek in september wel aardig vervlogen, daar er na enige locaties onderzocht te hebben geen overeenstemming te krijgen was met verschillende partijen. Maar op woensdag 29 september kwam er dan toch nog een! Een leegstaand pand van "Van der Ploeg kunststof kozijnen" mochten we gebruiken met mogelijkheid voor eigen bar en de boven- en benedenverdieping tot onze beschikking. De eerste reactie van ons als bestuur was "nu of nooit!" In 2003 was het al eerder gelukt en met die liefhebbers

nog steeds in de club gaat het vast lukken om weer een geweldige show neer te zetten. Na goedkeuring van onze leden op een extra vergadering gaan wij er dan ook weer vol goede moed tegen aan en is de district tentoonstelling weer eens dicht bij huis. Nu hoeven mensen uit rayon Leiden een keer minder kilometers te maken en hoop ik dat de anderen weer eens naar ons komen. Wij van De Diamantvink en het districtsbestuur zijn blij met toch nog een districttentoonstelling. Nu u nog als inzender. Deze show kan immers alleen een succes worden door voldoende inzenders met vogels. Informatie kunt u vinden op de website www.diamantvink.alkemade.net

De vogels worden ingebracht op 15 december. De keuring is op 16 december. Opening op vrijdag 17 december en op zondag 19 december sluiting. Er zal ook rekening gehouden worden met diegenen die niet op zondag de vogels willen uitkooien. Dat kan dan op maandag ochtend. Dus: "Tot op de districtsshow van Zuid-Holland!"

Met vriendelijke groet,
Hans van Egmond
voorzitter VV De Diamantvink en van rayon Leiden.

SPECIAALCLUB INSECTEN- EN VRUCHTENETENDE VOGELS

Aangesloten bij de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

KOOKABURRA'S – Dacelo.

Algemene wetenswaardigheden over kookaburra's.

De kookaburra – Dacelo novaeguineae, ook wel lachende hans genoemd, behoort tot de bosijsvogels en komt voor in het oosten, zuiden, maar ook in het westen van Australië. Deze kookaburra's zijn niet speciaal gebonden aan het water. Zij leven daar onder andere in het beboste hooggebergte, maar ook in de parken en bij de mensen vertoeven zij ook graag.

Door hun eenvoudige kleuren zijn het geen opvallende vogels en moeilijk van elkaar te onderscheiden, echter met een geoefend oog is enig verschil waarneembaar. De stuit en de kleinste tot en met de grote vleugeldekveren van het mannetje laten een ijsblauwe kleur zien. Bij de pop is de stuit bruin en zijn de kleinste tot en met de grote vleugeldekveren vuilwit van kleur. De bovensnavel is zwartachtig en de ondersnavel beekkleurig. Jonge vogels hebben een geheel zwarte snavel. De totale lengte is 42-47 cm en de snavellengte 8-10 cm.

Daarnaast is de blauwvleugelkookaburra – Dacelo leachii met totale lengte 38-41 cm een van de bekendste bosijsvogels en afkomstig uit Australië, Tasmanië en Nieuw-Guinea. Daar bewonen zij in tegenstelling tot de kookaburra's de dichte wouden. Het geslachtsonderscheid is duidelijk te zien; het mannetje heeft een blauwe bovenstaart, bij het popje is dit bruin met een horizontale zwartbruine streeptekening. Beide soorten hebben ringmaat 9 mm.

Bosijsvogels prefereren de open plekken van het bos, maar ze zijn ook vaak te vinden in de nabijheid van rivieren waar het voedsel overvloediger is. Zij voeden zich hoofdzakelijk met kleine reptielen, insecten en krabben, plunderen nesten van andere vogels en vergrijpen zich vaak aan kuikens van de kip. Het feit dat ze zelfs giftige slangen doden en opeten heeft hen in Australië nog populairder gemaakt. Hun prooi slaan ze op een echte ijsvogelmanier dood op een tak.

Het geluid wat de kookaburra voortbrengt doet veel aanhoorders lachen. Dit geluid dat ver in de omtrek te horen is, komt als volgt over: "Koo - hoo - hoo - hoo - hoo - ha - ha - ha - ha - ha - ha...". Vaak begint dit geluid zacht, snel opladend tot zeer hard en langzaam tot het einde, meestal in verschillende toonhoogten. Dit geluid behoort ook tot het voortplantingsritueel wat dan als volgt plaats vindt. Eerst voorziet de man zich van een lekker hapje en met een volle snavel begint hij dan te lachen, eerst heel zacht, langzaam aanwakkerend tot hard wat dan plotseling

ophoudt. Daarna nog eens en nog eens. Ook het vrouwtje begint dan te lachen en toenadering te zoeken bij het mannetje. Zit zij eenmaal naast hem, dan wordt zij snel gevoerd met de lekkere hap die hij nog steeds in de snavel heeft. Daarna begint het gelach opnieuw, nu beide met hoog opgeheven snavel. Het is een fascinerend geluid. Nadat zich dit enkele malen herhaald heeft volgt de paring. Daarna gaan beide vogels op zoek naar de juiste nestgelegenheid. Vaak gebruiken zij holle bomen, maar ook nesten van boomtermieten gebruiken zij gaarne. Deze worden dan wat uitgehakt met hun forse snavel. Nestmateriaal gebruiken ze niet. Nadat de vogels zijn uitgebroed, groeperen ze zich en ook daarbij is hun gulle lach van verre te horen.

Alleen je naaste burens zijn niet altijd even blij met deze vogels. Zeer vroeg in de ochtend, of kort na zonsondergang, begint de schallende lach. Ja, en als jij je dan 's ochtends vroeg nog eens lekker in bed wil omdraaien en je wordt wakker door dat gelach, dan kan ik me voorstellen dat het niet altijd in dank afgenomen wordt. Leuk om eens in de dierentuin mee te maken, maar in je stadstuintje?

Een kleine anekdote die ik u niet wil onthouden.

De oorspronkelijke bewoners van Australië kennen een opvallende legende over deze vogel. Toen de zon voor de eerste maal opkwam beval de god Bayame de lachvogel zijn geluid te laten horen, opdat de mensen zouden ontwaken en het buitengewoon schouwspel van de zonsopkomst niet

zouden missen. De Australiërs meenden ook dat bij elk kind die de kookaburra beledigde, een extra tand scheef in de mond zou groeien. Het merkwaardig gelach van de kookaburra brengt iedere vogelliefhebber weer in verrukking. En omdat de vogel zich meestal zeer vroeg in de ochtend of kort na zonsondergang laat horen, wordt hij in Australië het "horloge van de bush" genoemd. De blauwvleugelkookaburra echter lacht ook wel, maar beduidend minder hard. Hij maakt een meer huilerig geluid. In Australië en Nieuw-Guinea gebruiken de vogels holle boomstammen, gaten in bomen of uitgeholde nesten van boomtermieten als nestgelegenheid. Daarin bebroeden zij de 2-4 zuiver witte eieren tussen september en december.

Diverse leden van onze Speciaalclub van Insecten- en Vruchtenetende Vogels hebben met succes de kookaburra's en blauwvleugelkookaburra's gefokt. Regelmatig komen van vele insecten-, vruchten-, maar ook nectaretende vogels geslaagde fokmeldingen bij ons binnen. Deze vogels zijn dan te zien op onze clubshow in Oirschot. Zij zitten daar met diverse andere soorten in mooie beplante vitrines (de grotere soorten in volières) welke op een natuurlijke wijze aangekleed zijn door medewerkers van onze Speciaalclub.

Om liefhebbers te helpen met de fok van insecten-, vruchten- en nectaretende vogels fungeren diverse leden binnen de speciaalclub als vraagbaak. Dit zijn mensen die ervaring hebben met bepaalde soorten en deze ervaringen willen delen met anderen. Verder kunnen we liefhebbers ondersteunen met ruil en/of aanschaf van onder andere kookaburra's door middel van onze bestandsregistratie. Wel dient vermeld te worden dat deze diensten alleen gelden voor leden van de Speciaalclub Insecten- en Vruchtenetende Vogels. Om u een idee te geven over het reilen en zeilen bij de fok van kookaburra's willen we dit artikel voor het grootste deel vullen met fokverslagen welke door de leden van onze speciaalclub geschreven zijn voor ons tweemaandelijks clubblad VOGELXPRESSE. Rest ons de inzenders van de fokverslagen te bedanken voor hun inbreng en kunnen wij u nog verwijzen naar onze schitterende website. www.vogelspecialclub.nl

WV

MIJN EERSTE FOK MET DE KOOKABURRA - DACELO NOVAEGUINEAE. OOK WEL LACHENDE HANS GENOEMD.

Door een maat ben ik in 2006 in het bezit gekomen van een mannetje kookaburra. Na een lange zoektocht in België ben ik ook in het bezit gekomen van een vrouwtje. In het begin van dat jaar verliep alles goed tussen de vogels. Zonder elkaar te voeren had ik toch verschillende paringen waargenomen en waren ze ook al bezig met het inspecteren van de broedblokken. Tot oktober in hetzelfde jaar. Bij thuiskomst van het werk ging ik eerst altijd gelijk bij de vogels kijken. Tot mijn verbazing was ik de man kwijt. Na een tijdje zoeken vond ik hem met een hele kale kop tussen de struiken in de volière. Er stond geen veertje meer op zijn kop. Naderhand bleek dat de pop de schuldige was en heb ik haar apart gezet. Om de man weer snel te voorzien van kopveertjes heb ik dagelijks multivitamine over het eten gedaan en binnen een aantal weken had hij gelukkig weer veertjes op zijn kop.

Het jaar daarop, in 2007, heb ik nog verschillende pogingen gedaan om de man bij de pop te zetten, maar zonder resultaat. De pop accepteerde de man niet meer en mijn conclusie was dat de liefde over was tussen de vogels. Vervolgens ben ik op zoek gegaan naar een andere man. Deze was weer niet eenvoudig te vinden. In oktober van hetzelfde jaar kon ik de man voor een andere man ruilen in Wachtebeke. Na 2 weken heb ik een poging gedaan om de man bij de pop te zetten. Dit duurde

Een lekker visje om vrouwtjes te lokken

niet 1 minuut voor dat de pop de man aan zijn gehele snavel vastpakte. Zij trok met veel kracht aan zijn snavel. Dit ging er niet zachtzinnig aan toe en daarbij bleef de pop de snavel stevig omklemmen. Ik moest dus de vogels meteen uit elkaar halen en weer apart zetten. Na nog een aantal pogingen lukte het nog steeds niet om ze bij elkaar te plaatsen, want de pop was verschrikkelijk dominant. Als er niet ingegrepen werd

zou de zwakste ernstig vermoeid raken en uiteindelijk omkomen.

Na ongeveer een week of 6 kreeg ik vragen van de burens waarom ze de vogels sinds een aantal weken 's ochtends zo goed hoorden. Dit kwam omdat de man buiten sliep en de pop binnen. Zodra de pop begon met lachen begon de man ook, dus de burens werden er wakker van. Ik moest dus maatregelen nemen.

Op een zondag ergens in december haalde ik mijn kleine hondenbench uit de schuur en zette deze in de volière van de pop. Nadat ik de pop buiten had gezet deed ik de man erbij en zodra de pop de man pakte, greep ik de pop en deed ze voor een uur in de bench en liet de man in haar vlucht. (territorium) Inmiddels moest ik de kookaburra's weer uit elkaar halen (voor de 3e keer). Ik besloot nog één poging te wagen, maar nu liet ik de pop langer in de bench zitten. In mijn gedachten zat ik al aan het ergste te denken; Dat het niet ging lukken en dat ik toch ook geen ruzie wilde met de burens en dat ik ze dan maar van de hand moest doen. Het was ondertussen 18.15 uur. Ik ging voor de laatste keer de volière in om de bench te openen. De pop vloog gelijk weer richting de man maar

1-1 kookaburra's: links de man en rechts de pop

VOGELMARKT BOSKOOP
Een must voor iedere vogelliefhebber
Iedere 1e zaterdag vld maand september 2010 t/m april 2011.
Opentijd: 09:00 tot 13:00 uur.
Locatie is het Plantariumgebouw, Italiëlaan 4, Hazerswoude-dorp.
Zeer ruime parkeergelegenheid aanwezig.
Volg de GELE aanwijzingsborden Meer info: www.vogelmarkt.nl

SEKSEBEPALING VAN KROMSNAVELS
Vanaf € 13,00 per vogel, incl. BTW
Drs. S. Volger
ADC-Holland, Langedyk 15, 9071 XE Oude Leije
Website: www.adc-holland.com Tel.: 0518 - 419443

De kleine van 11 dagen is net geringd

Ik ben moeders mooiste en nu 20 dagen oud

38 dagen en net uitgevlogen

43

ging op een halve meter van de man op een stok zitten. Na een half uur had ze nog geen actie ondernomen en ik besloot maar om naar binnen te gaan om dan vanuit het keukenraam alles in de gaten te houden. Inmiddels was het 21.00 uur en het ging nog steeds goed. Toen besloot ik om ze samen binnen te zetten en om 22.00 uur heb ik het licht uitgedaan. De volgende ochtend ben ik vroeg opgestaan (06.00 uur) en gelijk bij de vogels gaan kijken. Tot mijn grote verbazing sliepen de vogels tegen elkaar aan. Die maandag is mijn moeder nog een aantal keren bij de vogels komen kijken om te zien of alles nog goed ging. Dat was gelukkig ook zo! Dus de bench heeft in mijn geval geholpen, want ze vormen sinds die tijd een koppel. In april 2008 nam ik verschillende paringen waar zonder dat ze elkaar van tevoren voerden. Op zondag 11 mei werd het eerste ei gelegd, dinsdags het 2e ei en op donderdag het 3e ei. Op 6 juni werd het 1e ei uit het nest gegooid, het 2e ei volgde 9 juni, beide bleken onbevruucht te zijn.

Op 10 juni werd ik verrast, want het 3e ei bleek wel bevrucht te zijn en er lag een jonge kookaburra in het blok. Nu begon er een drukke tijd voor de vogels. De eerste twee weken kregen ze babymuisjes, witte meelwormen en krekels. Voornamelijk werden er levende krekels en babymuisjes gevoerd.

Ik heb 5 fokbakken met muizen in de schuur staan. Mochten daar roze babymuisjes in liggen, of als Jaco Kouwen er nog had, dan kregen zij deze het eerst en anders uit de vriezer. In de 3e week ben ik er ook kleine stukjes runderhart bij gaan geven, wat ook zeer goed aan het jong werd gevoerd. Tevens klein gesneden eendagskuikens. Het voer werd 1 maal daags met Gistocal bestrooid. Er werd 6 keer per dag: om 07.00, 09.00, 11.00, 14.00, 18.00 en 20.00 uur, gevoerd.

Na een goede week begon het jong al stoppels te krijgen en na 11 dagen heb ik het geringd met ringmaat 9 mm. Op een leeftijd van ongeveer 18 dagen gingen de oogjes open. Het jong groeide voorbeeldig

en verliet het broedblok na 38 dagen. Na een paar uur zat het bij pa op stok. Het jong werd de eerste dagen nog bijgevoerd, maar na een week at het zelfstandig. Al met al was het een geweldige ervaring met als resultaat een prachtige, mooie, forse kookaburra gefokt te hebben.

De huisvesting. De vogels hebben een nachthok in de schuur van 1,50 m breed bij 2 m lang met daarin het broedblok dat op een hoogte van 1,80 meter staat. Ik zorgde er ook voor dat, als de pop wilde gaan broeden, ze via het vlieggat van het broedblok naar buiten kon kijken, want ze wilde graag zien wat er in de voliëre gebeurde als ze zat te broeden. Ook gaan de vogels iedere avond naar binnen om geluidsoverlast te voorkomen, want ze beginnen met zonsopkomst hard te lachen en daar zouden de burens niet blij mee zijn. De voliëre buiten heeft een L-vorm en heeft in totaal een oppervlakte van 14 m² met daarin een vijvertje waarin ze zich kunnen wassen.

Blauwvleugelkookaburra van 11 dagen oud

Ma met het jong van 18 dagen

Op een leeftijd van 25 dagen kan fijn naar buiten kijken

Pas uitgevlogen en parmantig op stok

Ma links en pa rechts met in de midden hun jong

Tiny van der Rijt - 2007

MIJN FOKERVARING MET DE BLAUWVLEUGELKOOKABURRA - DACELO LEACHII.

In het najaar van 2006 kwam ik in het bezit van 2 blauwvleugelkookaburra's. Het bleken twee poppen te zijn. Een pop heb ik kunnen ruilen tegen een man. Het geslachtsverschil is duidelijk te zien bij deze vogels, bij de man is de bovenstaart blauw en bij de pop bruin. Als voer gaf ik tijdens de winterperiode elke dag een compleet eendagskuiken. In de zomer, toen ze in de grotere volière zaten, voerde ik ze de ene dag 1, en de andere dag 2 kuikens per vogel. Verder werd het voer aangevuld met geweekte hondenbrokken, hiervan aten de vogels weinig. Ze zijn gehuisvest in een verwarmde ($\pm 10^{\circ}\text{C}$) binnenkooi van 1 mtr. x 1 mtr. en een buitenvlucht van 4 mtr. x 1 mtr. x 2.20 mtr. hoog.

Eind april heb ik in de buitenkooi een nestblok opgehangen. Het nestblok is 30 cm breed, 35 cm hoog en 35 cm diep met een invleggat van 12 cm doorsnee. Op de bodem van het nestblok heb ik zaagmeel

gestrooid, dit tegen het rollen van de eieren. Het nest werd meteen geïnspecteerd en op 12 mei werd het eerste ei gelegd. Op 14 mei het tweede ei, maar na 14 dagen was er één ei verdwenen; het overgebleven ei kwam uit op 7 juni. Het jong groeide best langzaam op. Het werd geringd op een leeftijd van 11 dagen met een 9 mm ring.

De eerste week voerde ik kleine reepjes hart, stukjes eendagskuikens (voornamelijk de billen), stukjes vis en moriowormen waar de kop van afgeknipt was. Na ongeveer 10 dagen, kleine of doorgeknipte visjes, kuikenbillen, reepjes hart, 8 eendagsmuisjes en moriowormen. Na 18 dagen kleine reepjes vis, reepjes hart, 6 eendagsratjes, moriowormen, 8 billen met pootjes en een eendagskuiken.

Na 20 dagen gingen de ogen open. Nu voerde ik 8 tot 10 eendagsratjes, 4 billen met pootjes, reepjes hart en visjes. De moriowormen werden niet meer gegeten.

Na 40 dagen vloog het jong uit. Nu voerde ik er ook een paar springmuizen per dag bij tot het jong na ongeveer 3 weken complete kuikens aankon. Dit alles werd rijkelijk bestrooid met een vitaminepreparaat. Het voer moet natuurlijk wel aangepast worden aan het aantal jongen wat geboren is. De ouders ben ik altijd complete eendagskuikens bij blijven voeren, welke ze goed opaten. Ik dacht dat het jong een pop was, omdat het een bruine bovenstaart had, maar na enkele weken kwam er een blauwe veer in. Na een DNA-test wist ik zeker dat het hier een jonge man betrof die nog zijn jeugdkleed bezat. Later is zijn bovenstaart geheel blauw geworden.

De foto's zijn gemaakt door Edo van der Zande en Jaco Kouwen – kookaburra's, Tiny van der Rijt en J.J. Stuster - blauwvleugelkookaburra's.

Ik ben nu 33 dagen en scharrel wat rond in het nest

Rechts het jong van 42 dagen en net uitgevlogen

Beste lezer,

Ten gevolge van een foutieve opmaak is in de maand juli een deel uit het artikel over de opbouw van het vraagprogramma bij de kromsnavels weggevalen. Daardoor is het artikel voor de geïnteresseerde liefhebber vrijwel onleesbaar geworden. Met excuses voor de overlast c.q. verwarring publiceren we het daarom ten tweede male.

DE OPBOUW VAN HET VRAAGPROGRAMMA BIJ KROMSNAVELS:

Inleiding:

Op de tentoonstellingen van de PSC, de Forpussenclub, de Catharinaparkieten Studiegroep, de werkgroep valkparkieten, de Neophema Studiegroep maar ook op de overige tentoonstellingen die de laatste jaren worden gehouden worden steeds vaker (meervoudige) mutatiecombinaties ingezonden. De populariteit van deze kleurslagen oefent veel aantrekkingskracht uit op de parkieten liefhebbers. Een van de oorzaken kan gevonden worden in het feit dat de afgelopen jaren het aantal mutaties dat is ontstaan bij de parkietachtigen fors is toegenomen. Voor de echte mutatie parkieten liefhebbers was dit waarschijnlijk de reden om zich, soms met volle overgave, op de kweek van mutatiecombinaties te storten. Niet alleen bij de parkieten, maar ook bij de andere soorten die onder de paraplu van de NBvV vallen was deze uitbreiding van kleurslagen en vaak ook nog mutaties aan de orde. Jaarlijks werd in de nazomer in Onze Vogels, het maandblad van de NBvV, het aangevulde vraagprogramma geplaatst. Een vraagprogramma dat steeds uitgebreider werd. Op zeker moment is besloten om in Onze Vogels niet alle kleurslagen meer op te nemen, maar een selectie die de kleurslagen voor 95% afdekt. Hierbij werd voor een groot deel gekeken naar de aanwezigheid van kleurslagen op de bondskampioenschappen. Met een klasse "overige" werd dan de liefhebber de mogelijkheid geboden om de niet in het katern van Onze Vogels genoemde kleurslagen in te zenden. Verteld moet worden dat via TT-programma's en de site van de NBvV wel het gehele vraagprogramma, met daarin alle kleurslagen, te raadplegen is.

Sinds een aantal jaren werd binnen de PSC duidelijk dat deze situatie voor de parkieten niet de meest ideale was. Soms werd de Tentoonstellingscommissie zelfs geconfronteerd met enig ongenoegen van liefhebbers die van mening waren dat hun vogels onjuist waren ingeschreven. Naar aanleiding hiervan bleek dat een meer eensluidende opbouw van het vraagprogramma voor de parkieten ook wenselijk was, dus werd besloten een werkgroep in het leven te roepen om te trachten dit te realiseren. Het doel was om een vraagprogramma voor de parkietachtigen te maken dat geschikt is als volledige bibliotheek van alle kleurslagen, maar ook goed gebruikt kan worden als katern voor Onze Vogels. Door goede afspraken te maken is er als basis een systeem opgesteld waarin ook nieuwe kleurslagen een plaats kunnen vinden.

De analyse:

Naast het feit dat er door de manier van publiceren van het vraagprogramma (zoals boven omschreven) er soms kleurslagen niet de juiste plaats op de stellingen vonden en dus soms onbedoeld in de verkeerde groep gekeurd werden. Is er door de kweek van een groot aantal kleurslagen ook nog verwarring ontstaan. Op vrijdag 5 februari is de werkgroep bij elkaar gekomen om in navolging van de zebra's, waar deze werkwijze eerder is gehanteerd, de volgorde van het vraagprogramma te bespreken. Ten huize van Piet Ooijen waren aanwezig Piet Onderdelinden PSC (die via email ook wensen kreeg aangedragen door Frans Kok en André van der Voorn), Frans Broeren en Sjon Turk NSG, Piet Ooijen

en Kor Zegelaar KMV TP. We hadden een Skypeverbinding met Berend Bosch KMV TP die al een werkdocument had gemaakt om als leidraad te dienen voor de discussie over bepaalde punten waar soms verschil van mening over was.

Tijdens deze bijeenkomst hebben we ons afgevraagd op welke manier we de volgorde moesten bepalen die in het vraagprogramma kon worden aangehouden. Bij de kromsnavels werd de gedachte gebruikt om op basis van de erfelijke aanleg, van de mutaties die een vogel toont, de kleurslag te benoemen. De volgende regel wordt dan gebruikt. Dominant gaat voor recessief en geslachtsgebonden gaat voor autosomaal. Als voorbeeld nemen we een groene opaline cinnamon turquoiseparkiet. Je kunt dat op verschillende manieren invullen zoals hieronder aangegeven.

- Groen Opaline Cinnamon
- Cinnamon Opaline Groen
- Groen Cinnamon Opaline
- Opaline Cinnamon Groen (Dit is de volgorde die in onderstaand schema is aangegeven).

In een ander voorbeeld nemen we een aqua pallid Agapornis Roseicollis met 1 donkerfactor waarbij de pallid factor geslachtsgebonden recessief vererft en de aqua factor autosomaal. Deze mutatiecombinatie kunnen we op verschillende manieren invullen.

- aqua D pallid
- D aqua pallid
- Pallid D aqua. (Dit is de volgorde die in onderstaand schema is aangegeven)

Bij de grasparkieten worden in navolging van de World Budgerigar Organisation en andere grasparkieten speciaalclubs nog afwijkende benamingen gebruikt zoals bv Lacewing en Texas clearbody. Bovenstaande mutatiecombinatie krijgt bij de grasparkieten niet de benaming Pallid D aqua maar Texas clearbody kobaltblauw geelmasker type 2.

De conclusie:

Er moest dus iets anders gebeuren. Het in regeltjes plaatsen die we kunnen begrijpen werkt niet. Het is dus niet mogelijk om A en B op te tellen, te delen en vervolgens de wortel te trekken en te stellen het is groen Opaline of misschien juist wel Opaline groen. De "wiskunde" werkt dus niet. Het benoemen van een kleurslag kan kennelijk alleen gebeuren van uit een gevoel. Wat ons dus rest was het maken van afspraken betreffende dit gevoel. Tijdens de bijeenkomst hebben we als werkgroep dan ook deze basisafspraken gemaakt. De werkgroep had dit voorbereid en vooraf afgesproken dat de bestaande kleurslag benoeming zo min mogelijk geweld aan zou worden gedaan. Ook werd afgesproken dat wanneer er nieuwe combinaties gekweekt zouden worden, deze een plaatsje hadden in ons systeem van gevoelsafspraken.

De uitkomst:

Het bijgevoegde overzicht toont de beslisboom zoals deze uiteindelijk tijdens deze bijeenkomst is vastgesteld. Het is een beslisboom die natuurlijk wel het een en ander aan uitleg vraagt.

- Als eerste beslisboom: Is het een kuifmutatie
- Als tweede beslisboom: Is het een bontmutatie
- Als derde beslisboom: Is het een rood uitvloeien (roodbuk)
- Als vierde beslisboom: Is het een opaline
- Als vijfde beslisboom: Is het een kwalitatieve psittacine reductie
- Als zesde beslisboom: Is het een geslachtsgebonden mutatie
- Als zevende beslisboom: rest kleurslagen
- Als achtste beslisboom: Is het een veerstructuur mutatie
- Als negende beslisboom: De volgorde van primaire kleurslagen blijft zoals deze is. Dit wil zeggen met welke kleurslag men ook van doen heeft het blijft in volgorde groenaquatruoise/bleekmaskerblauw/witmasker. Dit staat altijd aan het einde van de kleurslag naam.

Het vervolg na de bijeenkomst van de werkgroep:

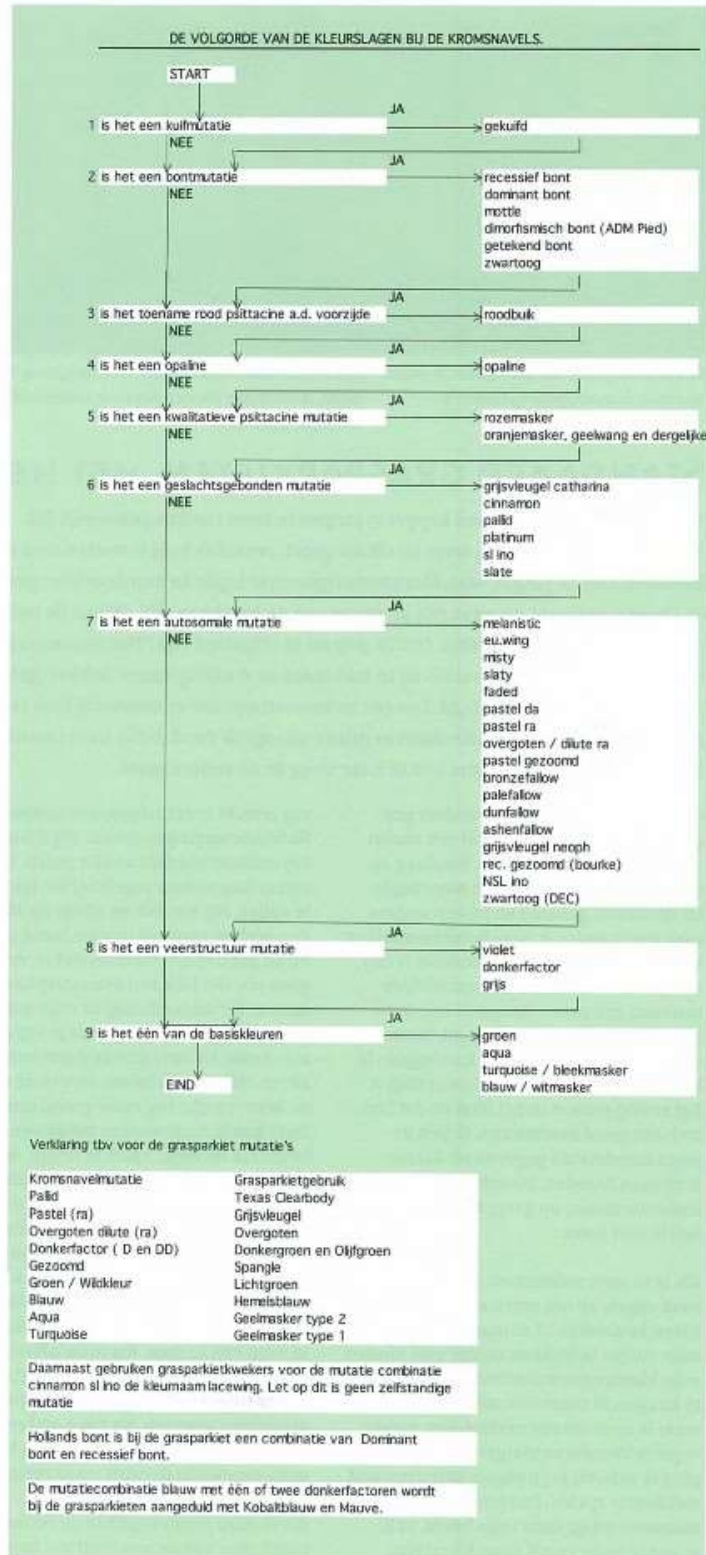
Van de uitkomst van de afspraken die werden gemaakt tijdens de bijeenkomst is vervolgens een concept vraagprogramma voor kromsnavels ontstaan en via de PSC in het vraagprogramma verwerkt en krijgt elke mutatie en mutatiecombinatie een plaats en wel in de volgorde zoals hierboven is uitgewerkt. Hierdoor zijn alle onvolkomenheden uit het nieuwe kromsnavel vraagprogramma gehaald. Tenslotte is een opsomming gemaakt van de kleurslagen die opgenomen zouden moeten worden in het katern van Onze Vogels. Hierbij is steeds gezorgd dat er binnen de groepen een klasse is waar de niet genoemde kleurslagen toch een plaatsje kunnen vinden. Op basis van de computerprogramma's kan vervolgens door de TT-secretaris deze niet genoemde kleurslag de juiste plaats toegewezen krijgen in deze zelfde groep. Dit concept vraagprogramma is vervolgens via de PSC aan het Hoofdbestuur van de NBvV aangeboden ter verwerking en zal na goedkeuring gaan gelden voor de eerst komende 5 jaar (2010-2011-2012-2013-2014-2015)

Tenslotte:

Wat u nu op de komende pagina's verwacht is volgens ons het nieuwe vraagprogramma. We hebben echter besloten dit maar niet te doen. De omvang is zo dat we aan een paar bladzijden niet voldoende zouden hebben. Het beslaat een groot aantal kleurslagen en klassen. Zodra dit alles is ingevoerd kunt u vanaf de website van de NBvV dit volledige vraagprogramma downloaden.

Mede namens de PSC

Kor Zegelaar

grasparkieten

(deel 10)

Op het eerste gezicht valt ons niets aan de snavel op, omdat de snavel goed ingetrokken is

Bij het in de hand nemen ontdekte ik een vergroeiing aan de snavel, ik kon zo naar binnen kijken en de bovensnavel was wel erg lang geworden

Nadat de vogel drie dagen apart stond, bleek het te lange snaveldeel weer verdwenen. Waarschijnlijk afgebroken

43

STANDAARD GRASPARKIETEN, HET HELE JAAR DOOR

Vorig seizoen had ik uit één koppel 15 jongen in twee ronden gekweekt. Dit kweekseizoen had ik hen weer bij elkaar gezet, omdat ik heel tevreden over de kwaliteit van de jongen was. Merkwaardigerwijze legde de pop deze keer geen enkel ei. Op zo'n moment vraag ik mij af wat er aan de hand kan zijn. Ik had de indruk dat de pop in goede conditie was. Zou de pop nu al uitgelegd zijn? Dat zou raar zijn, want dat is meestal pas het geval als zij in hun leven zo'n vijftig eieren hebben gelegd en zij had er precies 15 gelegd. Zou het zo kunnen zijn dat er inwendig toch iets niet in orde was, terwijl de buitenkant er prima uitzag? Ik vond dat ik haar een nieuwe kans moest geven en hierna heb ik haar terug in de volière gezet.

De man had ik daarna een andere pop gegeven en daar heb ik nu al een aantal goede jongen uitgekweekt. Vandaag op 5 mei heb ik de pop die niet meer legde uit de volière gehaald en bij een andere man gezet, nadat ik haar broekbevedering wat had weggeknipt. Nog voordat ik mij omdraaide was ze al met haar nieuwe man aan het paren. Dat geeft mij de hoop dat het alsnog goed komt. Nu maar afwachten of zij toch weer kan leggen. Ik ben heel benieuwd. Helaas na 14 dagen ligt er nog geen ei in het blok en dat had toch het geval moeten zijn. Ik heb de pop 2 kunstleieren gegeven en daarop is zij gaan broeden. Misschien komt de legcyclus alsnog op gang, maar veel hoop heb ik niet meer.

Als ik in mijn volière ben, dan gaan er vaak vogels op mij zitten en aan mijn haren knabbelen of ze lopen flink aan mijn stofjas te trekken, echter veel vinden mijn klompen ook interessant om er aan te knagen. Ik moet dan ook goed uitkijken waar ik mijn voeten neerzet. Een makke vogel is immers zo platgetrapt. Vandaag ging ik eens bij mijn vogels zitten om wat met hen te spelen. Een jong hemelsblauw mannetje vliegt naar mijn hoofd, valt er vanaf op de grond waar hij op zijn

rug terecht komt en ongecontroleerde fladderbewegingen maakt. Hij draait zich om en staat onzeker op zijn poten. Direct zijn er dan andere vogels bij om hem aan te vallen. Hij herstelt en vliegt op. Ik neem de vogel ter controle in mijn hand, maar hij zit goed in het vlees en ziet er verder goed uit. Het leek wel een epileptische aanval. De volgende dag in mijn volière druk ik mijn vinger tegen deze vogel aan, zodat hij op mijn hand kan komen zitten. Hij valt echter om en van de stok af en komt op zijn rug op de grond terecht. Daar kan ik hem weer zo omduwen. Nu besluit ik de vogel apart te zetten, want ik ben tot de conclusie gekomen dat hij een evenwichtsstoornis heeft. Verder kan ik niets aan de vogel zien, maar hij mankeert duidelijk wel wat. Het is vreemd, want voor de rest ziet hij er echt fris uit. Toch blijft deze vogel voorlopig apart, want ik wil geen grote problemen in mijn hok krijgen. Nu maar afwachten hoe het verder met deze vogel gaat. Voor de zekerheid heb ik als aanvulling wat vitamines gegeven. Na twee weken zie ik nog steeds geen problemen. Hij heeft geen evenwichtsstoornis meer vertoond, dus zijn leven gaat gewoon verder. Als ik mijn jonge vogels in de volière bekijk dan valt de kwaliteit mij tegen op

een paar vogels na. Ik ben dan geneigd om nog maar eens een strenge selectie te houden. Toch doe ik dat niet, want de meeste jonge vogels zijn volop met de jeugdruï bezig en dan tonen ze altijd veel minder. Ik zie dan ook erg veel stoppels en iedere dag haal ik een blik met veren van de vloer. Ik spreek mijzelf moed in dat toch wel wat meer kwaliteit te voorschijn komt als de stoppels echte veren zijn geworden. Over twee weken houden wij bij de speciaalclub een jongevogelshow, ook wel babyshow genoemd. Hier krijgen de vogels geen punten, maar wordt er door de keurmeester een toekomstverwachting over de jonge vogels uitgesproken en worden zij op volgorde van kwaliteit geplaatst. Dit zijn altijd gezellige wedstrijdes waarbij er ook interactie met de keurmeester is. De twee weken zijn nu om en zowaar, mijn jonge vogels zijn verder door de rui gekomen en ik zoek een tiental uit om aan de jongevogelshow mee te doen. Het valt niet eens tegen, ze zijn er een stuk beter uit gaan zien. Op de dag van de babyshow heb ik als bestuurslid van de speciaalclub de taak om de vogels in groepen te verdelen en ze bij de keurmeester op de stelling te zetten. Bij het keuren zie je de keurmeester schuiven met de kooien totdat ze op de juiste volgorde staan. Op de kooinummers wordt dan gezet dat ze 1e, 2e, 3e enzovoorts geworden zijn. De eerst geplaatste vogels krijgen een kleurcertificaat dat door de keurmeester wordt ondertekend. Hierna spelen alle eerst geplaatsten tegen elkaar en krijgt de beste de titel "Kampioen jongevogelshow". Het is best spannend om jouw vogel een beetje naar voren geschoven te zien worden en het is vooral leuk als je ziet dat de keurmeester na

Dit jong van 21 dagen heeft opstaande stoppels op een richeltje net boven de neusdoppen

Vooranzicht van het jong met de opstaande stoppels

Nu valt het niet meer te zien, welk jong degene is met de opstaande stoppels. Ik zal het u verklappen, het is de linker

wikken en wegen besluit om jouw vogel op de eerste plaats te zetten. Zelf kan ik tevreden zijn over de behaalde resultaten en het oordeel van de keurmeester over mijn vogels. Twee van mijn vogels hadden een kleurcertificaat behaald en stredden dus mee om het kampioenschap. Dat is best weer spannend om te zien. Geen van de twee werd kampioen, maar de winnende vogel was duidelijk de beste, want die stak met kop en schouders boven de andere vogels uit. Kop en schouders, dat is het nou precies waar het bij standaard grasparkieten om gaat. Dus ik kon een vriend van mij feliciteren met de overwinning. Alle deelnemers zijn namelijk altijd vrienden van mij.

We zitten wanneer ik dit schrijf nog steeds in de maand mei. Een paar vogels heb ik nog niet kunnen koppelen omdat er geen broedkooi beschikbaar was. Ik laat deze vogels ook nog maar even wachten, want over vier maanden is het september en dan begint de kweek van het nieuwe seizoen alweer. Tja, daar moeten we tegenwoordig vroeg aan denken sinds de ringenuitgifte van januari vervroegd is naar oktober. In kooi vijf zit een koppel met vijf jongen. Het is hun tweede ronde. In de eerste ronde was er een jong doodgegaan aan een darmstoornis. Nu in de tweede ronde zie ik twee jongen krimpen, ze worden almaar kleiner, zelfs de ring is bij een vogel van het pootje afgegaan terwijl het jong toch al veertien dagen oud is. Ook deze keer mocht het geven van yoghurt niet meer baten en beide jongen zijn dan ook dood gegaan. Het is duidelijk dat er in dit blok een ziekte heerst. Ik heb het blok geheel schoongemaakt en ontsmet, nieuwe houtmot erin gedaan en de drie overgebleven jongen teruggezet. Gelukkig blijkt na enkele dagen dat de

overgebleven jongen geen problemen kennen. Omdat ik alle zaken op papier zet, vooral de zaken die tegenzitten, lijkt het net of er niet veel goed gaat. De werkelijkheid is echter anders. Op dit moment heb ik 67 jongen geringd en er liggen er nog vier op een ringetje te wachten. Dan zijn er ook nog drie koppels die nog aan hun tweede ronde moeten beginnen en een koppel heeft al eieren voor de tweede ronde liggen. Als je dan weet dat mijn jaarrecord op 78 jongen staat, dan zou dit record er weleens aan kunnen gaan, hoewel dit niet mijn hoogste streven is. Maar ik ben voor wat betreft het aantal aan een super kweekseizoen bezig. Voor wat betreft de kwaliteit moet ik dat nog even afwachten, maar ik ben zeker niet ontevreden. In de volière is een pop waarbij een kluitje ontlasting aan de aarsbevedering hangt. Dat dient natuurlijk verwijderd te worden, omdat het anders tot problemen kan leiden. Je kunt dat kluitje er zo vanaf trekken, maar dan heb je kans dat er een ontsteking gaat ontstaan. Beter is het om de boel eerst te weken met lauwwater. Toen ik de vogel aan het wassen was wilde zij mij bijten, daardoor zag ik dat zij wel een erg lange bovensnavel had. Duidelijk kon je zien dat de snavel eerst kort afgebroken was geweest en dat er daarna een nieuw stuk aan was gegroeid wat nogal lang was. De ondersnavel toonde ook afgebroken of afgesleten gedeeltes. De bovensnavel was zo gegroeid dat het de open plekken van de ondersnavel afdekte. Daarom heb ik besloten om haar apart te zetten, zodat ik haar extra kan observeren. Ik realiseer mij dat deze pop degene was die haar eieren steeds opat en de daarvoor in de plaats gelegde kunsteieren met alle geweld probeerde te verwijderen. Haar snavel moet dus door het knagen aan de kunsteieren zijn beschadigd. Een

paar dagen later neem ik de pop weer in mijn hand en ik zie dat de verlengde bovensnavel is verdwenen. Deze is waarschijnlijk afgebroken doordat de pop ergens aan probeerde te knagen. Ik kan zien dat er aan de ondersnavel nog steeds gedeeltes ontbreken. De bovensnavel heeft nu weer bijna het normale model. Mogelijk gaat de bovensnavel weer doorgroeien maar, ze kan ermee eten en grote problemen zal het voor haar niet opleveren.

Kooi drie heeft een nest met zes jongen en bij het jong met de breedste kop zie ik een soort verdikking zitten net boven de neusdoppen en de stoppels staan daar rechtop. Het lijkt wel of daar een puntkuif gaat ontstaan of zou dit juist een teken van extra kwaliteit kunnen zijn. Dat wordt natuurlijk afwachten. Ik heb navraag gedaan bij iemand die gekuifde kweekt en hij zei dat als het een kuif zou zijn, je dit al veel eerder aan scheef liggende stoppeltjes op de kop kan zien. In dit geval zei hij, denk ik dat het een redelijk extreme vorm van "frontal rise" kopbevedering is, geen slechte eigenschap. Hij zei ook dat bij zijn vogels uit de Mannes-lijn ook regelmatig jongen waarbij de kopbevedering in het stoppelstadium net achter de snavel een soort verhoogde richel vormt, geboren worden. Deze groeien uit met mooie ronde koppen. Interessant om te zien hoe de bevedering zal uitgroeien. Ik plaats hierbij ook een foto van het jong met zijn broer wanneer ze bijna twee maanden zijn. Je kunt dan niet meer zien welk van de twee de opstaande richel had. Wie weet zien we het wel na de rui.

Tekst en foto's: Jan Bouwmeester
Wordt vervolgd!

KWEEKVERSLAG 2010 VAN DE VLAMMENWEVER (*Euplectes hordeacea*), BLACK-WINGED BISHOP/FIRE-CROWNED BISHOP

Huisvesting

De vlammenwevers zijn gehuisvest in een beplante buitenvolière met permanente toegang tot het nachthok. De buitenvolière is niet overdekt, zodat de vogels bloot staan aan alle weers-elementen. Uiteraard kunnen ze altijd naar binnen. De buitenvolière is 6 bij 3 meter en 2,5 meter hoog. Het nachthok is 3 bij 2 meter en 2,5 meter hoog. De betreffende volièr wordt gebruikt als gezelschapsvolière. De vlammenwevers hebben hierin gezelschap van onder andere St. Helena fazantjes, bruine muivogels, bruinrug goudmussen, napoleonwevers, Jackson wevers, lierstaartwida en roodschouderwida. De beplanting en inrichting zijn volledig afgestemd op de diverse wevers en wida's. Zo is de beplanting afgestemd op de natuurlijke omstandigheden waarin de vogels

voorkomen en is de beplanting zo geplaatst dat zich diverse territoriums vormen ter voorkoming van onenigheid tussen de mannen. Vlammenwevers broeden graag in dichte struiken, liefst doorndragend. In de afgelopen jaren heb ik nesten gehad in braamstruiken, vuurdoorn en distelstruiken. Nesten zijn destijds ook wel gebouwd in de taxus. De nesten bevinden zich meestal op één meter hoogte, dus men moet hiermee rekening houden met de grootte van de planten. Door de planten te groeperen en iedere groep planten te voorzien van een grote zitstok, vormen zich verschillende territoria. Gebeurt dit niet, dan is het erg moeilijk om met een dominante soort als de vlammenwever te kweken in een volièr van dit formaat, met meerdere mannen.

Voeding

De vlammenwevers krijgen een menu dat bestaat uit een grote verscheidenheid aan zaden. Dit zaadmengsel is samengesteld door de diverse kwekers van de Werkgroep voor Ploceidae. Door de jaren heen zijn alle ervaringen met betrekking tot voeding gebruikt om tot een speciaal mengsel voor Ploceidae (Wevers, wida's en mussen) te komen. Dit zaadmengsel is terug te vinden op de website van deze werkgroep. Naast dit zaadmengsel krijgen de vlammenwevers dagelijkse levend voer. Vlammenwevers hebben een grote behoefte aan levend voer, ook buiten het broedseizoen. Als levend voer geef ik ze meelwormen, buffalowormen en spinnen. Ik meng de meelwormen vaak in een bakje met insectenpaté. Insectenpaté wordt wel opgenomen, maar in kleine hoeveelheden. In de periode dat

43

er jongen zijn, verminder ik het aanbod in meelwormen en verhoog ik het aanbod in buffalowormen. De jongen worden grootgebracht op levend voer en de poppen verkies hierbij buffalowormen boven meelwormen. Het levend voer (meelwormen en buffalowormen), voer ik fruit en groentes. Voornamelijk wortel, appel, selderij en blad van diverse soorten onkruid. Uiteraard hebben de vogels altijd de beschikking over grit, maagkiezel en sepia. Eivoer geef ik de vogels in hoge mate, startende voor de rui en afbouwend na het broedseizoen en de rui. De rest van het jaar krijgen de vogels eivoer in zeer minimale hoeveelheden. In de aanvang van de ruiperiodes meng ik een ruimix door het zaadmengsel.

De kweek

Op vrijdag 16 april heb ik enkele taxusstruiken gekocht om de buitenvolière verder klaar te maken voor het broedseizoen. De wevers en wida's die ik heb starten normaal gesproken pas met de kweek in de maanden mei en juni. Ik verwachtte hier dus op tijd mee te zijn. Al mijn mannelijke wevers, op de vlammenwever man na, waren nog in de rui en toonden geen interesse in nestmaterialen, dan wel in de poppen. Op de dag van aanplant begon de vlammenwever man direct met nestbouw. Er werd dus kennelijk ongeduldig op me gewacht. Het was een af- en aanvliegen met kokosvezel (bruin) en het nest was in

vier dagen gebouwd.

Als de man niet aan het bouwen was, dan was hij aan het baltsen. Al tijdens de bouw werden de vorderingen nauwlettend in de gaten gehouden door één van de poppen. Ze inspecteerde het nest regelmatig. Al snel nadat het nest af was ben ik getuige geweest van enkele paringen. Dit resulteerde in een eerste ei op 22 april. De twee volgende dagen werden er nog twee eieren gelegd. De eieren van de vlammenwever zijn blauw van kleur. De pop is pas gaan broeden na het leggen van het tweede ei.

Na een week broeden ben ik de hoeveelheid buffalowormen op gaan voeren, zodat de pop kon wennen aan het aanbod.

Op 1 mei bleek één van de drie eieren onbevruucht. Op 2 mei was dit ei verdwenen. Uit ervaring weet ik dat de vlammenwevers na exact 14 dagen broeden uitkomen. Dit zou betekenen dat op 5 mei de eieren uit moesten komen. Die gehele dag heb ik mijn ongeduld moeten bedwingen om niet te vroeg een nestcontrole uit te voeren. Om 16.30 hield mijn geduld het niet meer en ben ik gaan kijken. Ik trof twee jonge napoleonwevers aan, welke net aan het uitkomen waren. De eischalen lagen er nog bij. De vlammenwever poppen zijn, evenals andere wevers, zeer nerveus als ze op het nest zitten. Ze gaan er bij de minste of geringste verstoring vanaf. Het was dus moeilijk in de gaten houden of de jongen goed warm werden gehouden. Aan de groei lag het niet. De twee jongen groeiden erg hard en de pop was, als ze van het nest was, altijd te zien met levend voer in de snavel.

Op de ochtend van de 5e dag na het uitkomen heb ik een nestcontrole gedaan en waargenomen dat de ogen van beide jongen open waren. Op de 9e dag heb ik de jongen geringd met ringmaat 3,2. Het ringen gebeurt vrij laat, maar dit is mede omdat de jongen na het uitvliegen nog wel wat groeien. Vooral de mannen hebben forse poten, maar in het nest is geslachtsverschil nog niet waarneembaar. De ringen heb ik afgeplakt met leukoplast, aangezien de poppen de ringen niet altijd accepteren. Met de fluorescerend oranje ringen van 2010 wilde ik dus maar geen onnodig risico lopen. Ik heb de jongen 's avonds geringd, zodat het minder licht was en de afgeplakte ringen nog minder op zouden vallen. De pop ging na het ringen direct weer op het nest terug en heeft de ringen laten zitten.

Op donderdag 20 mei vloog het eerste jong succesvol uit. Uitvliegen was misschien een groot woord, aangezien hij landde in een struikje dat 40 centimeter voor het nest staat. Daar heeft het jong zelfstandig de nacht doorgebracht. Vlammenwevers keren niet altijd terug naar het nest zodra ze zijn uitgevlogen. De dag erna was voor de pop wat onwennig. Een jong in het nest en een

43

bedelend jong in een boompje verderop. Dit duurde echter maar een dag aangezien op zaterdag 22 mei het tweede jong uitvloog. De jongen blijven na het uitvliegen erg dicht in elkaars nabijheid. Het was dan ook nooit lang zoeken eer ik de twee vond dankzij de pop die continu af en aan vloog om de honger van de twee jongen te stillen. De jongen worden gedurende twee tot vier weken nog verzorgd door de moeder en worden in steeds grotere mate zelfstandig. Ze groeien in de eerste twee weken nog redelijk veel. De snavel wordt dan nog wat spits, de staart wordt langer en het algemene voorkomen wordt forser. In het bovenstaande verslag is de rol van de man niet besproken. Die is echter ook vrij eenvoudig. De man bewaakt simpelweg het nest en de omgeving ervan. Het is moeilijk te zeggen of de man de jongen ook daadwerkelijk beschermt, of dat hij nog steeds zijn territorium beschermt waarin de jongen zich bevinden. Tot het moment van dit schrijven, 06-06-2010, worden de jongen nog bijgevoerd door de pop.

Werkgroep voor Ploceidae (WvP)

Deze werkgroep is opgericht voor en door liefhebbers van alle Ploceidae-soorten, met als enige doel het kweken van alle soorten wevers, wida's en exotische mussen en deze zo te behouden voor onze volières. Door een zeer uitgebreid forum met veel informatie zijn er al een groot aantal leden die resultaten geboekt hebben met Ploceidae-soorten. Zo wordt er onder andere gekweekt met de westelijke Napoleonwever (*Euplectes a. afer*), oranjeweaver *Euplectes f. franciscanus*, vlammenwever (*Euplectes h. hordeaceus*) (grootste ondersoort) en (*Euplectes hordeaceus craspodeptera*) (kleinste ondersoort), zwartkopwever (*Ploceus melanocephalus*), fluweelwever (*Ploceus nigerrimus*), zwartmaskerroodbekwever (*Quelea q. quelea*), Dominicaner wida (*Vidua macroura*), Kaapse mus (*Passer m. melanurus*) en (*Passer melanurus damarensis*), bruinruggoudmus (*Passer luteus*) en andere.

Op zondag 26 september wordt er een bijeenkomst gehouden voor alle huidige en nieuwe leden, welke plaats zal vinden bij PTC+ te Barneveld. Op deze bijeenkomst vinden er onder andere determinaties, alsook uitwisselingen van vogels en ervaringen plaats.

Kijk voor meer informatie op <http://www.ploceidae.eu/>. Op deze website vindt u ook een link naar voorgenoemd forum. Een lidmaatschap kost 10 euro per jaar.

Tekst en foto's: Arnout de Vries

42

LANTARENPALENPROBLEMATIEK.

Voortreffelijk werkende lantarenpalen maar toch het licht niet zien.

Een wat cryptische omschrijving wellicht, maar juist die veiligheid bevorderende en zeer functionele lantarenpalen, galerij- en portiekverlichtingen en de steeds vaker toegepaste anti inbraakverlichting in gemeenschappelijke en/of privé tuinen kunnen er in veel gevallen de oorzaak van zijn dat vogelliefhebbers vrijwel voortdurend worden geconfronteerd met vogels die steeds maar weer in de rui vallen of langdurig in de rui blijven.

Ervaringen.

Ondertussen lopen wij alweer wat jaartjes mee in het vogelwereldje en horen dan ook met enige regelmaat de verhalen van collega vogelliefhebbers die om voor hun onverklaarbare redenen vogels hebben die moeilijk of in het geheel niet uit de rui komen.

Recent nog vertelde een toch wel redelijk ervaren kanariekeker dat zijn vogels steeds maar in de rui blijven en liet zich vervolgens in al zijn onschuld ontvallen dat als hij 's nachts eens naar de WC gaat, een flink gedeelte van zijn vogels nog wat zit te zingen of te springen, weliswaar in geringe mate maar toch. Uiteraard vroegen wij hem of hij misschien een te sterk nachtlampje gebruikte of anderszijds verlichting in zijn vogelverblijf had? Nee hij gebruikte helemaal geen nachtlampje of verlichting, maar terwijl hij dat zei ging bij hem, zei het met enige vertraging, toch een lampje branden.

Galerijverlichting.

Op de galerij van de flat waar hij woont waren al weer een aantal maanden geleden diverse nieuwe TL verlichtingen geplaatst, een welkome verbetering voor de bewoners, maar daardoor werden zijn vogels ook in de nacht min of meer in het zonnetje gezet. Zij bleven, weliswaar met mate, ook in de nacht piepen en springen en mede tengevolge daarvan zeer langdurig in de rui. In een dergelijke situatie zal al naar gelang de omstandigheden een rolgordijn of dood gewoon plakplastic wonderen verrichten.

Slechte kweek.

Een ander voorbeeld is dat van een vogelaar die op de maandelijkse bijeenkomst van de afdeling een soort gelijk rui verhaal vertelde. Al voor het tweede achtereenvolgende jaar had hij slechte kweekresultaten en begreep er geen snars van. Hij gaf zijn vogels van alles het beste, had ook al diverse druppeltjes en poedertjes geprobeerd, niets hielp. Hij bleef maar veertjes vinden in en rond zijn vollère en zijn vogels kwamen maar niet in conditie. Toen wij hem voorzichtig vertelden dat hij de slechte resultaten toch echt in zijn lichturen zou moeten zoeken en het voorbeeld van de galerijverlichting aanhaalden, zag ook hij opeens het licht. Om inbraken via de balkons in gemeenschappelijke tuinen te bemoeilijken was enkele jaren geleden op diverse plaatsen muurverlichting aangebracht. Geen echte zonnebanken, maar toch, ze kunnen in de nacht wel ruim voldoende licht in uw vogelverblijf doen schijnen om rui problemen te blijven houden en jaren lang vrijwel geen jong op stok te krijgen.

Praktijk.

Mocht u of iemand van uw collega's ook met een dergelijke rui problematiek te maken hebben, zoek dan op de eerste plaats in de richting van (onbedoelde) verlichting. Een ander ganglampje, een nieuw soort verlichting in een lantaarnpaal en voorbeelden zoals boven aangehaald zullen in de praktijk meestal de oorzaak zijn van een langdurige rui en slechte conditie van uw vogels. Ook de mensen met het ene kanariepletje of parkietje in een kooitje kunnen door het toedekken van het kooitje in de loop van de avond een heleboel langdurige rui problemen oplossen, daar is over het algemeen geen flesje voor nodig. Een heel ander verhaal is natuurlijk het zeer bewust en langzaam, dan wel heel radicaal opvoeren van de verlichting om de vogels in broedconditie te brengen. Maar dat komt een andere keer aan de orde.

Loek Bertina

GEKIEMDE ZADEN

Gekiemde zaden ze zijn er zot opl

Dit verhaal is voor u die al gekiemde zaden aan de vogels voert en voor u die tot op heden om welke redenen dan ook dit geweldig groenvoer nog niet aan zijn vogels verstrekt. Dat gekiemde zaden een prima voer zijn voor onze vogels is eigenlijk iedereen wel bekend, het zit n.l. boordevol vitamines.

Voor het kiemen komen vele zaadsoorten in aanmerking mits deze maar vers zijn. Een simpele kiemtest wijst je de bruikbaarheid van de gekozen zaden. Goedkope, maar ook dure zaadmengelingen worden ons gepresenteerd, de ene nog mooier dan de andere. Laat een ding echter wel duidelijk zijn, op het moment dat zaden door het kiemproces beginnen te spruiten is het zaadje groenvoer geworden, wat inhoudt dat er een enorme verandering plaats vindt in de voedingswaarden van dat zaadje. Binnen enkele uren zullen n.l. de verschillen in voedingswaarden in de verschillende zaadsoorten nagenoeg gelijk getrokken worden. Bovendien zullen bij een zaadmengeling niet altijd alle zaden gelijktijdig kiemen. Een goed bruikbare zaadsoort om te kiemen is het alom bekende nootzoet raapzaad.

Op de foto een compleet kiemzaadmengeling met mooie korte kiemscheuten. In deze vorm bevatten zij de meeste vitamines, hoe langer de scheut hoe geringer de vitamines

Welke zaden?

Welke zaden zijn er geschikt om als kiemzaad te gebruiken? Dit zijn; raapzaad, koolzaad, hennep, negerzaad, graszaden, distel, alle soorten gierst, witzaad, rode en witte dari, etc. en natuurlijk tarwe. Tarwe bevat namelijk natuurlijke vitamine E. Lijnzaad moeten we absoluut niet gebruiken om te kiemen. Dit geeft een kleverige slijmachtige vloeistof af. Het is hierdoor totaal ongeschikt. Het mag denk ik voor iedereen duidelijk zijn dat de samenstelling per vogelsoort aangepast

kan worden. Zo zal voor tropische vogels of Europese cultuurvogels de samenstelling totaal anders zijn.

Hoe te kiemen?

Hoe we op een veilige en goede manier zaden kunnen kiemen. In de handel zijn prachtige etage kiemschalen verkrijgbaar. Ik heb ze zien staan, soms wel vier hoog, maar meer nog geroken. Als je dat dan nog aan je vogels voert neem je echt een groot risico en speel je met de gezondheid van je vogels. Dat het dan een enorme bron van bacteriën en schimmels is kan ieder eigenlijk wel inschatten. Niet alleen bacteriën, maar zeker ook schimmels zijn desastreus voor de gezondheid van de vogels. Het kiemen van zaden is een serieuze aangelegenheid en dient uiterst zorgvuldig, maar vooral zuiver te gebeuren. We dienen hier gelijk mee om te gaan zoals met ons eigen eten.

Wat hebben we nodig? Twee liefst roestvrijstalen schaaltes, denk hierbij aan de schaaltes welke men gebruikt voor vruchtenetende vogels. Ze zijn in elke goede speciaalzaak te koop. Tevens een rol wit keukenpapier

We zetten voor het slapen gaan een kleine hoeveelheid zaad op water, 8 à 10 uren volstaat. In die tijd hebben de zaden voldoende water opgenomen om krachtig te kunnen kiemen. 's Morgens bij het opstaan, spoelen we deze zaden goed uit in een grote zeef, geen vergiet hierdoor spoel je n.l. de zaden in het riool. We laten hieruit het water onttrekken door de zeef even op een stuk keukenpapier te zetten.

We nemen het schaalte, leggen hierin een nieuw stuk keukenpapier, doen hierin de geweekte zaden, vouwen vervolgens het keukenpapier goed dicht en zetten dit schaalte op een donkere matig verwarmde plaats. Zaden kiemen in het donker sneller. Een prima plaats om zaden te kiemen is op de vensterbank waaronder zich een verwarming bevindt. 24 Uur later is het kiemzaad klaar om te voeren, maar wel even goed uitspoelen.

Tip: Meng het kiemzaad door het eivoer. Het kan natuurlijk ook apart verstrekt worden, dit is maar waar je voor kiest. Zelf meng ik het altijd door het eivoer. De vogels zijn er dol op.

tekst en foto: Theo van Kollenburg

VOGELS VAN ZUID-AFRIKA

Afgelopen december ben ik samen met mijn vrouw weer op vakantie naar Zuid-Afrika geweest. Wij gaan altijd met of rond kerst op vakantie om de winter een beetje in te korten. In december 2008 hebben we de Oostkust van Zuid-Afrika bezocht (de tuinroute) en nu de westkust, in combinatie met Botswana, Zambia en Namibië. We maakten deel uit van een groep van 22 personen, het was een zogenaamde kampeerreis. Bij aankomst in Pretoria, op een lodge buiten de stad, zagen we gelijk al mooie soorten vogels o.a. hoep hoep (African hoopoe), rooikop houtkapper (black-collared barbet), rooikeelsuikerbekkie (scarlet chested sunbird), bruinlijster (karoo thrush) en de gevlekte lijster (groundscraper thrush).

De volgende dag zijn we al de grens over gegaan naar Botswana. Werkelijk een geweldig mooi land om naar toe te gaan, vooral als je voor de mooie natuur wilt gaan. Met vrijwel nergens bebouwing of mensen, zagen we overal langs de weg olifanten en heel veel vogels. Na een lange en warme rit, 38 graden, kwamen we aan op onze eerste camping in het Khama Rhino Park. Dit is een reservaat voor de witte neushoorn. Een zeer mooi park met een zanderige camping omringd door marrula bomen. Deze hol klinkende bomen met gladde bast zijn ideale nestbomen voor de rooibekkelelaar (red billed woodhoopoe), geelbekneushoringvoël (yellow-billed hornbill). We zagen een boom waarbij ze ook allebei een nest hadden. Deze boom stond vlakbij onze tent. Ook zagen wij hier: Sneeuwal (puffback laksman), bosveldpapegaai (Meyers parrot), kwe voël (grey lourie/turaco), langstert glanspreeu (long-tailed glossy starling), groot glanspreeu (Burchells glossy starling).

De volgende dag zijn we doorgereisd naar Zambia waar we naar de beroemde Victoria Falls zijn geweest. Deze majestueuze watervallen zijn bijna 2 km breed en stort zo'n 100 mtr naar beneden en bevindt zich in het Zambezi National park. We verbleven op een mooi camping, wel druk, net buiten het stadje Livingstone aan de

Bontvisvanger (bonte ijsvogel)

Zambezi rivier, die tevens de grens met Zimbabwe is. De vogels die ik graag wilde zien heb ik ook gezien namelijk de gewone boskraai (trumpeter hornbill) blauvisvanger (half-collared kingfisher), swaelstert byvreter (swallow-tailed bee-eater), Mosambiek loerie (Livingstone turaco) en de papegaaiduif (African green pigeon).

Na Zambia zijn we weer terug gegaan naar Botswana, naar het Chobe National Park. Dit niet omheind park van 12.000 km grenst aan de Okavangod delta en er leven hier zo'n 50.000 olifanten. Onderweg kregen we regelmatig te maken met een mond en klauwzeer controlepost waarbij iedereen door een ontsmettingsbak heen moest lopen. In Chobe konden we onze tent aan de oever van de Chobe-rivier opzetten en daarna hebben we een boottocht gemaakt. Naast de vele olifanten, nijlpaarden en krokodillen zagen we o.a. de volgende vogels: slanghalsvoël (African darter), maraboe (marabou stork), visarend (African fish eagle), reuse visvanger (giant kingfisher). Het hoogtepunt van deze tocht was toch wel dat er een groep olifanten de rivier ging oversteken. Dit was geweldig om te zien al die zwemmende olifanten.

De volgende morgen vroeg weer doorgereisd richting de Okavanga-delta, een van de meest bijzondere wetlands ter wereld. Dit enorme moerasgebied (15.000 km) bestaat uit zo'n 1000 eilandjes variërend van slechts enkele vierkante meters tot het grootste eiland van 100 bij 15 km (Chief Island). We zijn hier met een mokoro (uitgeholde boomstam) doorheen gegaan en hebben de tenten op een klein eilandje opgezet om de nacht daar door te brengen. Een werkelijk schitterende boottocht tussen alleen maar papyrusplanten en waterlelies in kraakhelder water. De vogels die we hier zagen waren o.a. saalbekooievaar (saddle-billed stork), rooireier (purple heron), grootlangtoon (African jacana), moeraswater fiskaal (swamp boubou), oopbekooievaar (open-billed stork),

Gewone Blousysie (Angola blauwfazantje)

rooiborsbyvreter (carmine bee-eater), bontvisvanger (pied kingfisher). Dit was onze laatste dag in Botswana waarna we langs de Okavanga-delta de grens over zijn gegaan om zo in Namibië te geraken. Deze weg ging langs de zogeheten Caprivi strip (shakawe) een mooi waterrijk gebied van meertjes en rivieren. Hier zagen we nog een aantal Ielkraanvoels (wattled crane), visvalk (osprey), paradijsvlieëvanger (African paradise flycatcher).

Het volgende park wat we bezochten was het beroemde Etosha Park waar we een paar dagen zijn gebleven. De eerste dag in het Namutoni Kamp (een oud Duits fort uit de eerste wereld oorlog) waar we een game drive gemaakt hebben. Ook de vogelliefhebber komt hier niks te kort, er zaten o.a. de volgende soorten: bloukraanvoël (blue crane), swataasvoël (lappetfaced vulture), rooiborslaksman (crimson-breasted boubou), gompou (kori bustard), berghaan (bateleur), Europese byvreter (European bee-eater). Het 22.000 km grote park is grotendeels vlak waarvan ongeveer een derde bestaat uit een zoutpan waar soms duizenden flamingo's broeden. De tweede dag hebben we doorgebracht in het Okaukueyo Kamp wat de beste plek is om de zwarte neushoorn te zien. Hier komen toch weer andere soorten vogels voor dan in het vorige gedeelte van Etosha o.a. reuse ooruil (giant eagle owl), kelkiewyn (namaqua sandgrouse), withelmaksman (white helmet shrike), weduweetjé/pijlster rooibekkie). Bij een waterhole was een kat en muis spel gaande tussen tortelduiven/ wevers en een swerfvalk (pergrine falcon). De duiven en wevers moesten snel landen om te drinken en de valk intussen maar aanvallen tot hij succes had.

Daarna zijn we nog een dag naar Swartkopmund geweest, een stadje aan de kust waar we nog een bezoekje hebben gebracht aan Walvisbaai. Hier waren veel flamingo's, groot flamink (greater flamingo).

Geelbekneushoringvoël (geelsnaveltok)

♀ Paradysvlieëvanger (paradijsvliegenvanger)

We zijn nog in de oudste woestijn van Afrika geweest, de Namib. Hier hebben we o.a. de witkruisarend (black eagle), swartkop kanarie (black-headed canary), dwergvalk (pygmy falcon), versamelvoël

(sociable weaver) gezien, wat een geweldige nesten maken deze vogels en die delen ze samen met de dwergvalk. Tot zover het reisverslag van Zuidelijk- Afrika. Het zijn stuk voor stuk geweldige mooie landen

met een schitterende natuur. In totaal 176 soorten vogels gezien deze trip, dus zeker een echte aanrader voor de vogelliefhebber.

Jaco Kouwen / foto's auteur.

43

COLUMN

Digitaal inschrijven,

Op een van laatste dagen van mijn vakantie werd ik gebeld door Tinus, een lid van een vogelvereniging bij mij uit de omgeving. Hij was flink geladen, want bij hem op de vereniging was gezegd dat je voor Vogel 2011 alleen nog maar digitaal in kon schrijven via de website van de NBvV. "En nou wil ik dus wel effe weten of dat echt waar is, dus ik heb op de club gezeet da'k de voorzitter van d'n bond wel is efkes zal belle", klonk het op echt plat Brabants.

Ik hoorde aan de dreiging in zijn stem al wat er aan zat te komen, dus ik ging er maar eens rustig voor zitten. "Klopt als een bus", zei ik heel kalm tegen Tinus. En deze paar woorden waren ruim voldoende om hem helemaal in het harnas te jagen. Of de NBvV hartstikke gek geworden was, of ze in Bergen op Zoom soms denken dat iedereen een computer in huis heeft staan, of dat het hoofdbestuur van de NBvV niet weet dat er ook nog oudere mensen in Nederland wonen die niet met een computer om kunnen gaan. "Dit gaat jullie vogels kosten in Apeldoorn", werd mij verzekerd. "En veel inzenders zullen naar een andere organisatie gaan waar je nog wel ouderwets op papier in kunt schrijven", zo eindigde Tinus zijn dreigend betoog. "Klopt als een bus", zei ik weer heel kalm tegen Tinus. "Nou snap ik het helemaal niet meer!", was zijn verbouwereerd antwoord. Het was mooi weer en ik had die middag eigenlijk geen bijzondere plannen. "Tinus, weet je wat jij moet doen jongen?", vroeg ik hem. "Stap op je fiets en kom een bak koffie bij me drinken, dan kunnen we eens effe lekker doorkletsen". "De voorzitter en secretaris van ons club zitten ok hier", zei Tinus, "Magge die meekomme?"

Hoe meer ziel hoe meer vreugd en een twintig minuten later zaten we gezellig met zijn vieren bij mij in de tuin. Rustig vertelde ze over de donkere wolken die ze zagen boven het digitaal inschrijven

voor Vogel 2011 en verder. Toen hun grootste zorgen op tafel lagen schonk ik de kopjes nog maar eens vol. De secretaris vervolgde het gesprek met de opmerking: "Als het systeem net zo perfect wordt als het digitaalringbestelsysteem van de NBvV, dan kon het wel eens een hele verbetering zijn". "Dus", zo vroeg ik hem, "binnen jullie club is de computer toch geen vreemd voorwerp?" "O nee", viel de voorzitter bij die ook de jongste niet meer was. "Laten we eerlijk zijn, je kunt in je vereniging toch niet meer zonder zo'n apparaat". "Weet jij het ook", was mijn antwoord. "En wat denk je als je elk jaar opnieuw voor Apeldoorn een slordige 1300 inschrijfformulieren met 15.000 vogels moet verwerken? Wat denk je van alle onduidelijkheden, doorstrepen, verkeerde klassennummers en foutieve benamingen etc etc." "Ja, maar dat krijg met de computer ook", klonk het bijna in koor. "Nee, dat krijg je met de computer niet meer", was mijn antwoord, "Want dat kan niet meer. Wacht maar even", zei ik tegen hen en haalde mijn laptop voor de dag waarop de proefversie van het nieuwe computerprogramma stond. Met de mond open van verbazing kwam het ene compliment na het andere.

Zelfs Tinus zei: "Jeminee da werkt schon ! Ge kent geen foute mir moake en ge hoeft niks op te zoeken..... ! "Maar wat we hier doen, kunnen we ook bij ons op de ledenavond doen", zei de voorzitter. "Dat is een goed idee", zei de secretaris. "maar de leden mogen ook gerust bij mij thuis komen als ze zelf geen computer hebben", "Och", zei Tinus. "Da's niet zo'n probleem, mijn zoon het er inne en mijn kleinkinder doen niks anders, nou die zalle opa's ok wel helpe as 't moet en anders kank nog noar de buurvrouw!" "Die NBvV hi ut toch knap vur mekaar", zei Tinus. "Dar kenne die ander nog 'n puntje aan zuige..... Doe nog een bakske, of ga da dalijk ok digitaal?"

Henk van Hout, bondsvoorzitter.

EUROPESE CULTUURVOGELS EN HUN MUTATIES

Auteur: Alois Van Mingeroot

Verschenen is deze uitgebreide uitgave over het houden en kweken van de barsijs, sijs, groenling, putter, goudvink en hun mutaties. De auteur Alois Van Mingeroot, is bekend van zijn eerdere uitgaven over Europese vogels, maar ook over andere tropische vogels. Dit is reeds zijn zesde boek. Eerder zijn verschenen; "Europese vogels kweken en tentoonstellen", "Kruisingen kweken en tentoonstellen", "Onkruiden, zaden, insecten en bessen voor vogels", "Kleurkanaries kweken en tentoonstellen" en "Zebra's, Japanse meeuwen en padda's". We hopen dat hij er nog diverse titels aan toe zal voegen. LET OP: DE SCHRIJVER KOMT ZIJN NIEUWE BOEK SIGNEREN OP DE BONDSSHOW IN APELDOORN. DIT ZAL PLAATSVINDEN OP ZATERDAG 15 JANUARI 2011, VAN 12.00 TOT 14.00 UUR, BIJ DE STAND VAN VOGELBOEKHANDEL

Terug naar zijn nieuwe uitgave. Wat gelijk opvalt is de bruinpastel gele goudvink man op de voorzijde van de kaft. Een bijzondere vogel om te zien. Daar is dan tevens mee aangegeven dat dit boek uitgebreid ingaat op de mutatiekweek. Maar voor het zover is, worden er eerst de nodige hoofdstukken gewijd aan de gangbare onderwerpen. De schrijver staat stil bij het feit, dat hij al vijftig jaar met Europese cultuurvogels kweekt. Deze brede ervaring lees je dan ook terug in dit boek. Onderwerpen als huisvesting, aanschaf, kweek en voeding komen uitvoerig aan bod. De ideale volière om te kweken wordt besproken, maar ook hoe je het beste je vogels voor kunt bereiden op de tentoonstelling, hoe je een aantal ziektes herkent en wat je er aan kunt doen. Ook hoe je om kunt gaan met stress bij vogels en hoe je overlast van ongedierte kunt bestrijden. Vervolgens behandelt de schrijver de vijf soorten, namelijk de barsijs, sijs, groenling, putter en goudvink, die de

hoofdrol in dit boek spelen. Per soort eerst een hoofdstuk over de wildkleur. De ondersoorten passeren de revue, vaak aangevuld met prima kleurenfoto's, waarvan er diverse gemaakt zijn in de natuur. Daarna informatie op de soort gericht over voeding, kweek, nestmateriaal, tentoonstellen en nog vele andere onderwerpen. Tenslotte worden alle nu bekende mutaties besproken van de vijf soorten vogels uit dit boek. De verervingschema's worden op eenvoudige wijze gepresenteerd, zodat duidelijk moet kunnen zijn wat de gemiddelde uitkomsten zijn. De gemakkelijk leesbare tekst wordt uitgebreid aangevuld met veel kleurenfoto's van de mutanten. De schrijver heeft deze foto's zelf uitgezocht bij vele bekende vogelfotografen en haalde zelfs foto's uit Italië bij Alcedo, bekend van het boek "Der Stieglitz". Kortom; het is een prachtig vogelboek geworden, met uitgebreide informatie over het houden en de mutatiekweek van de barsijs, sijs, groenling,

putter en goudvink. Wat opvalt is dat het boek rijkelijk voorzien is van mooie kleurenfoto's, vaak paginagroot. Het boek is in band uitgebracht met een harde kaft, 24 x 17 cm groot, het bevat 320 pagina's, kost € 34,90 en is uitgegeven door Vogelboekhandel J & J. Verzendkosten binnen Nederland € 3,00 - naar België € 10,00. Te bestellen bij Vogelboekhandel J & J, door overmaking van € 37,90 op Rabobank 347580904, o.v.v. Europese cultuurvogels en uw adres, waarna u het boek krijgt thuis gestuurd. Voor België € 44,90 overschrijven naar Bank van de Post 000-1701713-42. Zie ook onze website www.vogelboekhandel.nl.

Boekbespreking

43

NIEUWSBRIEF COM NEDERLAND

AANKOOP HYBRIDEN IN BELGIË

Aankoop hybriden (=bastaarden) in België. Onze zuiderburen zijn kunstenaars in het kweken van hybriden. Vaak leidt dat tot hele mooi exemplaren. Sinds kort is het in België niet meer nodig dat hybriden, waarbij één of beide ouders een Europese vogel (Vogelrichtlijn) is, worden geringd, tenzij één van die vogels wordt aangemerkt als bijlage A (CITES) vogel. Nederlanders kunnen dus in België binnen de in dat land geldende regels ongeringde hybriden kopen. Probleem is echter dat ongeringde hybriden van de "Vogelrichtlijn niet-bijlage A-soorten" in ons land niet mogen worden gehouden. Voor het houden van deze vogels is een ontheffing nodig. De herkomst van de vogels is voor het verlenen van deze ontheffing belangrijk. U moet kunnen aantonen dat deze vogel gefokt is.

Het is dus van belang dat u de herkomst van de vogel kunt aantonen. Koopt u dus een ongeringde hybride vogel in België, doe dan het volgende:

1. Overtuig u er van dat er geen sprake is van hybridisatie met een bijlage A vogel.
2. Vraag een aankoopbewijs, waarop vermeld staat: naam en adres van de kweker, datum van aankoop, informatie over de oudervogels (kweek- en ringnummers) en welke generatie hybride.
3. Vraag, onder overlegging van het aankoopbewijs, voor deze vogel een "Bezitsontheffing voor particuliere houders van dieren die tot een beschermde in- of uitheemse diersoort horen". Er is op dit punt nog geen ervaring met deze aanvragen, maar een "kladje" als aankoopbewijs zal niet volstaan.

Het formulier kunt u downloaden op:

www.hetInVloket.nl (of via de website van de NBVV - red.) Nadere informatie kunt u krijgen bij: Dienst Regelingen Vergunningen, Ontheffingen en Uitvoering Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Bovenstaande informatie is tot stand gekomen met LNV-loket. Identificatie en Registratie dieren. De Dienst Regeling van LNV merkt op dat hier sprake is van een voorlopige regeling. De definitieve werkwijze volgt als directie NLP een besluit heeft genomen. Voorlopig worden ongeringde hybriden van Vogelrichtlijn/niet bijlage A soorten gelijk ongeringde vogelrichtlijn soorten, die zelf gekweekt zijn, behandeld. Dit betekent dus een ontheffing aanvragen waar de leges gelijk aan een Verklaring voor gevraagd worden, dit is €15,-.

Mail ons via:
jeugdpagina@
nbvv.nl

Roefeldag bij v.v. de Woudgalm in Oirschot afd. Oo4.

Op zaterdag 26 juni jl. was het weer de landelijke Roefeldag. Een initiatief van Jantje Beton, helaas voor de laatste keer. Er wordt alleen deelgenomen door die gemeenten waar een plaatselijke vereniging, meestal een jeugd- of jongerenvereniging, de organisatie op zich neemt. Oirschot heeft een eigen "Roefelcomité". Roefelen is een Vlaams woord voor snuffelen of verkennen.

Kinderen van de basisschool maken kennis met de grote mensenwereld. Zowel op professioneel als hobbygebied. De brandweer, politie, EHBO, restaurants, tulnders en boeren, sportscholen etc. etc. doen hieraan mee.

Ook onze vogelvereniging nam 12 jaar geleden het besluit om deel te nemen aan de Roefeldag. Sinds die tijd is er telkens op twee locaties de mogelijkheid voor kinderen van de basisschool om kennis te maken met onze hobby. Op beide locaties ontvangen wij die dag 5 groepen van elk 4 kinderen onder begeleiding van een ouder. Bijna 500 kinderen en ook tientallen ouders maakten kennis met onze hobby. Kooien zilver maken, eitjes schouwen, vogeltjes ringen, eivoer, meelwormen, kweeknummer, etc. etc. Uitleg over tentoonstellingen, de NBVV. Waarom eten vogeltjes steentjes? Waarom kunnen ze vliegen en waarom fluiten vogeltjes? Wat het verschil is tussen een nestblijver en een nestvlieder en nog tientallen andere onderwerpen.

Er ging een wereld open voor de kinderen alsook voor de begeleidende ouders. In 12 jaar tijd hebben wij duidelijk een doel bereikt. Transparant zijn als vogelliefhebbers in Oirschot en omgeving. Voorheen leefde toch vaak het beeld van kwekers die ergens achteraf in een kool of garage iets doen met vogeltjes. Eens per jaar verscheen een advertentie in een plaatselijk krantje met de mededeling dat er een vogeltentoonstelling was. Er was nauwelijks het besef waar die vogeltjes opeens vandaan kwamen. Dat beeld is nu duidelijk anders, overigens niet alleen door de deelname aan de Roefeldag.

De Woudgalm heeft een gezicht, men kent ons. Kinderen komen om informatie voor spreekbeurten. Er zijn al hele schoolklassen op bezoek geweest n.a.v. een bezoek tijdens de Roefeldag. Ook het ledental neemt nog steeds toe. Voornamelijk mensen die in de VUT gaan en jongeren die gezetteld zijn, huisje, boompje, beestje[vogeltjes].

Op twee locaties waren de kinderen de afgelopen jaren te gast. De eerste locatie is bij Daan Smeets. Hier kwamen ook de schoolklassen in een later stadium nog op bezoek. Daan heeft zich ontpopt als een ware ambassadeur voor de vogelsport en weet op een geweldige manier de kinderen te boeien met zijn kennis over de vogels. Tijdens de Roefeldag wordt hij geassisteerd door Christine van de Ven. De tweede locatie is bij Rick Pijnenburg. Op de foto ziet u Rick met een groep kinderen voor een van zijn volières. Rick wordt tijdens de Roefeldag bijgestaan door ondergetekende. De Roefeldag is bij ons zeer succesvol geweest. Wellicht een idee voor andere afdelingen.

Namens V.V. De Woudgalm uit Oirschot
Ton van Haren – voorzitter

Vraag van de maand

Op het jeugdforum vraagt Joselle zich af:

"Ons kanariejong is uitgevlogen en de pop zit nog steeds op het nest. Ik denk dat er nog een nestje gaat komen. Kan ze nu dit oude nest gebruiken, of moeten we het afbreken en haar een nieuw laten maken?"

Rob Kristel (kanariekeurmeester en moderator van het forum) weet 't antwoord: "Bij kanaries is het echt meestal beter om de pop een nieuw nest te laten maken aangezien ze er meestal een rommeltje van hebben gemaakt."

Met een zucht antwoordt Joselle echter: "Te laat.... Jong is er net pas uit, en er liggen alweer 2 eitjes in.... Dan maar gewoon zo laten gaan denk ik..."

Maak jezelf bekend!

Veel jeugdleden hebben zich al gepresenteerd op ons forum "Vogelcafé". Leuk om te lezen wie er allemaal vogels kweken en wat voor vogels dat dan zijn!

Laat als jeugd lid zelf ook eens wat van jezelf zien.
De link is: www.vogelcafe.nl

Hallo beste vogelvrienden en vriendinnen,

Wij stellen ons even aan jullie voor; Wij zijn Joke en Cees Diepstraten, beide keurmeester van de N.B.v.V. Vanaf vandaag kunnen jullie ons via de mail vragen stellen over de vogels waar je mee kweekt, over de voeding die je ze geeft of allerhande problemen die je tijdens de broedperiode tegenkomt. Je mag van ons verwachten dat wij je binnen één week antwoord zullen geven, met als uitzondering natuurlijk als wij op vakantie zijn. Joke gaat jullie vragen over tropische vogels, Europese cultuurvogels, alle soorten kromsnnavels, duiven, kwartels en kleine grasparkietjes beantwoorden en Cees die over kleurkanaries, voeding en allerhande problemen gedurende de kweekperiode. Drie groepen vogels hebben we nu niet genoemd n.l. de groep vruchten en insecteneters, de groep postuurkanaries en de groep Engelse grasparkieten. We bekenen eerlijk dat we niet alles kunnen weten. Bij het ontbreken van voldoende kennis of ervaring leggen we je vraag aan een van onze collega's voor, zodat jullie altijd op een goed antwoord mogen rekenen. Dan hebben jullie ons mailadres nog nodig en dat is: Joke@diepstraten.net of cees@diepstraten.net. Van veel gestelde vragen maken we een verslagje op onze 'eigen' jeugdpagina in "Onze Vogels". Wij wachten jullie vragen af, schroom niet want gekke vragen bestaan niet! Met onze hartelijke groetjes, Joke en Cees.

PS

Er is één uitzondering, n.l. als jullie om documentatie materiaal vragen voor bijvoorbeeld een spreekbeurt op school. Die vraag stel je rechtstreeks aan het bondsbureau van de N.B.v.V.

Geel intensief

Witte Gloster corona – pop

de kleurkanarie deze onder invloed van een enzymwerking omzetten in een kleur. De carotenoiden komen dan voor in de hoornlaag van de veer, in de huid, het vetweefsel, de lever en de eidooier. De kleurafzetting van de carotenoiden in de bevedering vindt plaats in het allereerste beginstadium van een in

ontwikkeling zijnde veer. Daar zet de carotenoïde zich af in zeer kleine vetkorreltjes. Gedurende de verdere groei verspreidt de kleurstof zich gelijkmatig over de veer. De gele kleur bij de kanarie komt tot stand door het in het voedsel aanwezige bestanddeel luteïne. Door de werking van een enzym wordt dit omgezet in kanarie-xanthophyl, een carotenoïde die niet in planten voorkomt.

De wilde kanarie had oorspronkelijk een lange bevedering, omdat hij zich overdag moest beschermen tegen de hoge temperatuur op de Canarische eilanden, terwijl het er 's nachts koud was. Een lange bevedering is dan een goede isolatie voor het tegenhouden van de warmte door de veren op te zetten en tegen de koude door de veren te sluiten. Naarmate men echter selectief ging fokken met de kanarie werden vooral de helderste exemplaren verder veredeld. Zij hadden een hogere marktwaarde dan de minder heldere vogels. Door die selectie en veredeling ontstonden vogels die in het bezit kwamen van wat nu de intensieffactor wordt genoemd. Als deze erfelijke eigenschap door jarenlange veredeling van de kanarie en een gerichte selectie is ontwikkeld, dan kan dus niet meer worden gesproken van een spontane mutatie. De intensieffactor is een selectiefactor. De werking van de intensieffactor als erfelijke eigenschap is nogal gecompliceerd. De intensieffactor heeft een remmende werking op de groei van de bevedering. Het gevolg daarvan is vaak al bij nestjongen waar te nemen. Niet-intensieve (schimmel) jongen komen sneller in de veren. Als intensieve jongen door de rui heen zijn, blijken ze een smallere en kortere bevedering te hebben dan de niet-intensieve jongen. Door die smallere en korte bevedering is het oppervlak van de veer verkleind. Hierdoor ontstaat een kleurverdiepend karakter. Een van de oorspronkelijke kleuren van de kanarie is de lipochroomkleur geel. Uit omschrijvingen van de wilde kanarie valt vast te stellen dat deze kleur oorspronkelijk in een lichte tint voorkwam. Naar mate de kanarie steeds meer en meer werd veredeld en vooral de meest gele exemplaren zeer geliefd waren, nam door selectieve fok ook de helderheid en sterkte van het geelbezit toe.

De werking van de erfelijke eigenschap die verantwoordelijk is voor het geel in de bevedering, is in diverse gradaties mogelijk. De kanarie bezit de eigenschap om vanuit de voeding luteïne op te nemen. Dit luteïne wordt via enzymwerking omgezet in kanarie-xanthophyl en zo door de dunne darm opgenomen en door middel van het bloed naar de lever gebracht. Vanuit die lever wordt het naar de huid getransporteerd. Daar zitten de veerpapillen die uiteindelijk zorgen dat het geelcarotenoïde in de veren wordt afgezet. De hoeveelheid geel en daarmee ook de kleurdiepte, is afhankelijk van de werking van de omzettingsfactor. Deze werking is niet constant en kan variëren van zwak tot sterk. Als de gele kleur in de bevedering uiteindelijk ook afhankelijk is van de hoeveelheid luteïne in het voedselaanbod, kan worden vastgesteld dat ook de kwaliteit van de voeding grote invloed heeft op de kleurdiepte van het geel. Zaden en zachtvoerders die sterk luteïnehoudend zijn, zullen een grotere productie van geel mogelijk maken. Het gevaar is dan wel dat die sterkere gele kleur niet meer zuiver van tint zal zijn.

Door Ger Essenberg

Foto: Henne Baghuis

Foto: Piet Onderdelinden

De glosters werden in OV november 2009 al uitvoerig beschreven, daarom wil ik dit keer eens wat meer de aandacht schenken over de algemene zaken van onze kanaries en daarnaast wat dieper ingaan op de geel intensieve kleurkanarie.

De veren van de kleur- en postuurkanarie hebben vier belangrijke functies. Ze vormen een isolerende laag om het lichaam. Ze scheppen voor het vliegen het benodigde oppervlak. Ze houden de vogel waterbestendig. Ze bezitten kleurstoffen waarmee de wilde kanarie wordt gecamoufleerd en waarmee de mutanten zich onderscheiden van alle andere kanaries. In het algemeen komen bij de kanaries twee veervormen voor, donsveren en gevlagde veren. De gevlagde veren bij de kanarie kunnen worden onderverdeeld in dek- of contourveren. Deze vormen de bevedering van de kop, de borst en de rug. De slagpennen vormen zich als de vleugels en de stuur- of staartpennen als de staart. Het aantal veren bij de kanarie verschilt al naar gelang het jaargetijde. Hoe kouder het klimaat, hoe meer veren een vogel in de winter krijgt. Bij de kanarie zijn wel een aantal groepen veren constant van aantal, namelijk 18 vleugelpennen aan iedere vleugel en de 12 staartpennen. Nu komt het voor dat een kanarie meer dan 12 staartpennen bezit, maar deze moeten steeds in een even aantal aanwezig zijn, omdat anders de staart niet symmetrisch is. Eenmaal per jaar, tijdens de rui, wordt het verenpak van de kanarie vernieuwd. Dit zal normaal plaatsvinden in de maanden augustus - september. Bij de jonge vogels vindt echter het eerste jaar geen gehele verwisseling van de veren plaats, alleen de contourveren worden geruid. De vleugel- en staartveren verwisselen het eerste jaar niet. Na de jeugdruï laten de kanaries hun eigenlijke kleurenbezit pas zien. Deze kleurverandering bij de jeugdruï berust op een hormonale werking.

Kleuren zijn niet alleen een verfraaiing van het uiterlijk, ze hebben ook een functie. Ze kunnen onder anderen dienen als schutkleur of als herkenningstekens voor soortgenoten. Van sommige vogels zijn de kleuren, het postuur e.d. in de loop van de tijd verandert. Bij de kleur- en postuurkanarie is dat ontstaan door het ingrijpen van de kanariefokker.

Kleurkanaries worden afhankelijk van hun bezit aan kleurstoffen in de bevedering ingedeeld in twee hoofdgroepen. De melaninevogels en de lipochroomvogels, waaronder ook onze geel intensieve kanarie valt. Tot de lipochroomgroep behoren alle kleurkanaries die onder invloed van erfelijke eigenschappen geen donkere kleurstoffen in de bevedering bezitten. Hun kleur wordt bepaald door de aanwezigheid van een lipochroomkleur.

Naast de donkere kleurstoffen komen in de bevedering ook de lichte kleurstoffen rood en geel voor. Deze lichte kleurstoffen worden de lipochroomkleuren of carotenoidenkleuren genoemd. Carotenoiden komen voor in plantaardige voedingsstoffen en zijn in vet oplosbaar.

Als via de voeding carotenoiden worden opgenomen, dan kan